

Yerel İklim Yönetişiminde Belediye Başkanlarının Rolü: Artvin İlçe Belediyeleri Örneği

*Abdulgazi YIKICI**

Öz: İklim değişikliği ile mücadelenin başarılı bir şekilde sürdürülmesinde, politika süreçlerine dâhil edilen aktörlerin çeşitlendirilmesine giderek daha büyük bir önem atfedilmektedir. Söz konusu bakış açısı, yerel yönetimlerin iklim eylemlerinde daha öncü bir aktör olması gerektiği düşüncesi doğrultusunda mikro düzeyde “yerel iklim yönetimi” (YİY) kavramı ile somutlaşmaktadır. Sundukları hizmetlerin çeşitliliği ve yetki alanlarının genişliği, belediyeleri kentsel mekânda YİY’in temel aktörlerinden biri konumuna getirmektedir. Ancak belediyelerin bu alandaki etkinlik düzeyini büyük ölçüde belediye başkanlarının vizyonu ve çevreye yönelik yaklaşımı belirlemektedir. Buradan hareketle çalışmada, belediye başkanlarının iklim eylemlerinin oluşumunda oynadıkları rolün ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın örneklemi, Artvin ili ilçe (Ardanuç, Arhavi, Borçka, Hopa, Kemalpaşa, Merkez, Murgul, Şavşat ve Yusufeli) belediye başkanları oluşturmaktadır. Yarı yapılandırılmış mülakatlara dayanan bu çalışmada, belediye başkanlarının doğup büyüdüğü çevre ile eğitim ve mesleki geçmişlerinin, çevreye yönelik bakış açılarını önemli ölçüde şekillendirdiği; kişisel özelliklerinin ise belediyenin iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik ile ilgili eylemleri ve bir bütün olarak YİY üzerinde belirleyici bir rol oynadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Yerel İklim Yönetimi, Belediye, Belediye Başkanı, Artvin.

The Role of Mayors in Local Climate Governance: The Case of Artvin’s District Municipalities

Abstract: In the successful continuation of the struggle against climate change, increasing importance is being placed on the diversification of actors involved in policy processes. This perspective is embodied at the micro level through the concept of local climate governance (LCG), which is grounded in the idea that local governments should act as leading actors in climate action. The broad range of

* Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, abdulgazi.yikici@ktu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1230-1612.

Makale Geliş Tarihi: 31.05.2025
Makale Kabul Tarihi: 14.10.2025

services they provide and the wide scope of their authority position municipalities as key actors of LCG within urban settings. However, the effectiveness of municipalities in this field is largely shaped by the vision and environmental orientation of mayors. Based on this premise, the study aims to explore mayors' roles in shaping local climate action. The research sample comprises the mayors of the districts of Artvin province (Ardanuç, Arhavi, Borçka, Hopa, Kemalpaşa, Central (Merkez), Murgul, Şavşat, and Yusufeli). In this study based on semi-structured interviews, it was determined that the environment in which the mayors were raised, along with their educational and professional backgrounds, significantly shaped their perspectives on environmental issues; moreover, their personal characteristics played a decisive role in the municipalities' actions related to climate change and sustainability, as well as in LCG as a whole.

Keywords: Climate Change, Local Climate Governance, Municipality, Mayor, Artvin.

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Article Type: Research Article

Bu makaleye atıfta bulunmak için (To cite this article): Yıkıcı, A. (2026). Yerel iklim yönetiminde belediye başkanlarının rolü: Artvin ilçe belediyeleri örneği. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, C. 35 (2026), CYYD-2026-10, ss. 1-40.

Giriş

Küresel iklim değişikliği, günümüz toplumunun karşı karşıya olduğu en büyük çevre sorunlarından biri olarak kabul edilmektedir. Nitekim kamu politikalarının hazırlanmasında dikkat edilen temel parametrelerden biri olması, bu düşünceyi desteklemektedir (Naeku, 2020: 171). Siyasi, idari, ekonomik, sosyal ve çevresel boyutları, sorunun tanımlanmasını ve çözüm yollarının formüle edilmesini zorlaştırmakta; söz konusu durum ise mücadeleyi karmaşık bir yapıya büründürmekte ve iklim değişikliğine “habis sorun” (*wicked problem*) niteliği kazandırmaktadır (Termeer vd., 2013: 28). Ayrıca zaman kısıtı, çözümlere karşı dirençlilik, soruna yol açanların aynı zamanda çözüm arayışında bulunmaları ve eylemlerin sonuçlarının ilerleyen dönemde ortaya çıkması gibi özellikleri (Levin vd., 2012: 124) de iklim değişikliğinin habis sorun olma niteliğini pekiştirmektedir. Küresel çevre politikalarının şekillendirildiği siyasal düzlemin devletler ile bölgesel ve yerel yönetimlerden oluşması ve küresel yönetime dayanmasını, iklim değişikliğinin habis sorun olma niteliği ile ilişkilendirmek mümkündür.

Uluslararası arenada faaliyet gösteren aktörler arasında devletlerin ön plana çıkması, iklim müzakerelerinin uluslararası düzeyde gerçekleştirilmesine ve dolayısıyla kısmi bir bakış açısıyla sera gazı emisyonlarının ulusal boyutta ele alınmasına yol açmıştır (Andonova vd., 2009: 52). Bu durum ekonomik araçlar ve teknik çözümler üzerinden

öncelikle büyük emisyon kaynaklarına odaklanılmasına zemin hazırlamıştır. Makro ölçekte iklim mücadelesini önceleyen bu yaklaşım tarzı, kent planlaması ve malzeme tercihi gibi mikro boyuttaki emisyon kaynaklarının ele alınmasında yetersiz kalmıştır (Bulkeley & Moser, 2007: 5). Küresel enerjinin yarıdan fazlasının tüketildiği ve toplam sera gazı emisyonlarının büyük bir bölümünün salındığı alanlar olan kentlerin (Yıkıcı, 2024: 94), iklim mücadelesinin başlangıç noktası olarak algılanması ve rollerinin giderek değer kazanması söz konusu eksikliğin giderilmesinde önemli bir potansiyel taşımaktadır (Musco & van Staden, 2010: 415). Kent temsilcilerinin ve ulusötesi belediye ağlarının “Taraflar Konferansı” (*Conference of the Parties*) bünyesinde gerçekleştirilen etkinliklere aktif olarak katılmaya başlamaları da iklim mücadelesinde yerel düzeyin öncü rolüne işaret etmektedir (Beermann, 2017: 19).

Dünyanın çeşitli bölgelerindeki kentler, “azaltım” (*mitigation*) ve “uyum” (*adaptation*) stratejilerinden hareketle iklim eylem planlarını hazırlayıp uygulamaktadır (Corfee-Morlot vd., 2009: 31). Bu stratejilerin aktörlerinin, genel olarak resmî kamu kurumları ve yerel yönetimlerden oluştuğu ifade edilebilir. Kamu kurumları, hükümetin belirlediği hedefler ve yol haritası çerçevesinde faaliyetlerini yürütürken; yerel yönetimler, daha esnek ve görece özerk bir yapıyla hareket etmektedir. Söz konusu durum yerel yönetimlere, hedef belirleme, yeni iş birlikleri kurma veya var olan birliklere katılma ve eyleme geçme konusunda geniş bir hareket alanı sağlamaktadır (de Oliveira, 2009: 253-254). Nitekim Türkiye’de de yerel yönetimlerin devletten ayrı bir kamu tüzel kişiliğine sahip olduğu ve idari-mali özerklikle donatıldığı görülmektedir. Ancak Osmanlı’dan miras alınan güçlü merkezî yönetim geleneği ve ülke bütünlüğünün zedeleneceğine dair kaygıların bir yansıması olarak ortaya çıkan idari vesayet, yerel yönetimlerin özerkliğini sınırlandırmaktadır. Düzeyi değişmekle beraber, özerklik ve hareket serbestisinin sağladığı avantajın iklim değişikliği mücadelesine yönlendirilmesi ve istenen çıktıların elde edilmesi üzerinde yerel yönetimin başındaki kişinin vizyonu, yaklaşımı, deneyimi ve motivasyonu belirleyici bir etkiye sahiptir. Kentlerin ve belediye başkanlarının iklim değişikliği mücadelesinin merkezî bileşeni kabul edilmesi ve yerel eylem olmadan küresel çözümlere ulaşmanın zorluğuna dikkat çekilmesi (C40 & Arup, 2015: 6-7), bu savı güçlendirmektedir. Tarihsel geçmişi, sorumlu olduğu alan büyüklüğü ve sunduğu hizmet yelpazesinin genişliği açısından belediyelerin, iklim değişikliği hususunda yerel yönetimler arasında daha öncelikli bir konumda bulunduğu da belirtilmelidir.

Buradan hareketle çalışmada belediye başkanlarının iklim eylemlerinin şekillenmesindeki etkileri, Artvin ili ilçe belediyeleri üzerinden değerlendirilmektedir. İklim değişikliği odaklı çalışmaların çoğunlukla metropol kentlere yoğunlaştığı literatürden farklı olarak, Artvin; düşük nüfus

yoğunluğu, sınırlı antropojenik faaliyetleri, zengin çevresel değerleri ve HES ile maden projelerine karşı gelişen güçlü yerel tepkinin şekillendirdiği çevre mücadelesi geçmişi nedeniyle örneklem olarak seçilmiştir. Bu çerçevede araştırmada ilk olarak “yerel iklim yönetimi” (YİY) konusuna dair teorik çerçeve sunulmuştur. Ardından YİY ile ilgili çalışmalar literatür başlığı altında ele alınmıştır. Son bölümde ise araştırmanın etik izinleri, sorunsalı, amacı ve önemi, yöntemi ve örnekleme izah edildikten sonra belediye başkanları ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen bilgilerden yararlanılarak araştırmanın bulguları ortaya konulmuştur.

1. Teorik Çerçeve: Yerel İklim Yönetimi

Çevre konusunda imzalanan uluslararası anlaşmalar, iklim mücadelesinin genel çerçevesini çizmekte ve bu yönüyle kısmi bir araç niteliği arz etmektedir. Etkili ulusal eylemlerin yokluğu (Corfee-Morlot vd., 2009: 31), devletler arası müzakere süreçlerinin yavaşlığı (Beermann, 2017: 18) ve çevrenin sürdürülebilirliğinin tehlikede olduğu noktasındaki bilinç; iklim değişikliği ile mücadele sürecinin yönetimine dair alternatif girişimlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. İklim değişikliğinin habis bir sorun olması da bu arayışların ortaya çıkışında son derece etkili bir unsurdur. Siyasetten teknolojiye, ekonomiden sosyal dinamiklere kadar geniş bir alanı kuşatan bu girişimlerin çıkış noktasını, uluslararası anlaşmalardaki hedeflerin uygulanması için çeşitli alanlarda ve farklı ölçeklerde eylemlere duyulan ihtiyaç oluşturmaktadır (Bulkeley & Moser, 2007: 1). Kaldı ki, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin çevre ve insan yerleşimlerine yansımalarının giderek sıklaşıp şiddetlenmesi (McCarney, 2013: 85), söz konusu ihtiyacının giderilmesi ve faaliyetlere daha fazla aktörün dâhil edilmesi sürecini hızlandırmaktadır. Bu durum üzerinde Paris Anlaşması’nda, belirlenen hedeflere ulaşılması için ulus-altı düzeylerin, kentlerin ve devlet dışı aktörlerin sürece dâhil edilmesi gerektiğine dikkat çekilmesi de önemli bir rol oynamıştır (United Nations, 2015; Dietzel, 2019: 159).

Bilim ile politika arasındaki etkileşimin artması ve paydaş katılımının yaygınlaşmasının, “yönetişim”e uygun bir zemin hazırladığı söylenebilir. Çünkü yönetim, farklı yönetim düzeyleri ve sektörler arasındaki etkileşime dayanan ve karar alma süreçlerini daha bütüncül bir forma kavuşturmayı amaçlayan bir yapıya sahiptir (Le Galès, 2002). Yönetişimin, kentlerin birer aktör olarak küresel ilişkiler ağına dâhil olmasına imkân tanıyan bir uluslararası ilişkiler kavramı olma yönü de bulunmaktadır (Amen vd., 2011: 27). Buradan hareketle yönetişimin, iklim politikalarının uygulanmasının önünde yer alan bilimsel bilgi ve başarılı eylemler arasında etkili bağlantı kurma zorluğunun üstesinden gelinmesine uygun bir zemin hazırladığı ifade edilebilir. Nitekim temelini yönetimden alan “iklim yönetimi” (*climate governance*) de söz konusu kavramın içeriğine paralel olarak genel itibarıyla

azaltım ve uyum stratejilerinin uygulandığı alanlar ile bu mekânlardaki faaliyetlerde aktif rol alan aktörlerin çeşitliliğine karşılık gelmektedir (Never, 2015: 18; Li, 2021: 27-28). Çünkü her bir kademe, çok düzeyli iklim yönetişimi piramidini desteklemede farklı, ancak tamamlayıcı bir rol oynamaktadır (Barichella, 2023: 4; Schoenefeld, 2023: 2).

Çok ölçekli ve ağ temelli bir görünüme sahip olan iklim yönetişiminin (Abbott, 2012: 571), farklı etkiye sahip düzenleme ve yaptırım biçimleriyle sürdürülebilir kalkınma amaçlarının gerçekleştirilmesine yönelik politikaların oluşturulmasına ve uygulanmasına elverişli bir zemin hazırladığı söylenebilir (Seah & Martinus, 2021: 1). Bu modelin ortaya çıkarmış olduğu üst politikaların uygulanmasına yönelik mikro ölçekte gösterilen reaksiyonlar ise “yerel iklim yönetişimi (YİY)” (*local climate governance*) şeklinde nitelendirilmektedir (Pohlmann, 2011: 37). YİY, iklim değişikliği konusundaki küresel siyasi arenaya yerel kurumların dâhil olmasıyla ortaya çıkan çok katmanlı ve hiyerarşik olmayan ilişkilere (Bulkeley, 2005: 897) karşılık gelmektedir. Diğer yandan YİY, yerel yönetimlerin aralarında vatandaşlar, çıkar grupları ve kurumların yer aldığı aktör ve paydaşlar ile iklim değişikliğine yönelik gerçekleştirdiği politika ve eylemlere (Rutland & Aylett, 2008: 643-644) de işaret etmektedir. Bu yönüyle YİY’nin, ulusal bölgelerin iklim eylemlerinin yönetildiği birincil merkezler olduğu veya olması gerektiği yönündeki yaygın kanıları sarstığı ileri sürülebilir (Hickmann, 2016: 20-21; van Asselt vd., 2018: 41).

YİY’nin ortaya çıkışında devlet ve toplum arasındaki ilişkilerin ve buna bağlı olarak yasal ve kurumsal çerçeve, politika yapım süreçleri ve katılım mekanizmalarını kapsayan siyasi tasarım olanaklarının büyük bir değişim ve dönüşüme uğraması katalizör etkisi oluşturmuştur. Bu durum, bir yandan azalan kamu bütçelerine, diğer yandan ise kamu ile özel ve üçüncü sektör arasında değişen iş bölümüne bağlanabilir (Schröder & Walk, 2013: 106; United Nations, 2023: 48). İlave olarak günümüzde sosyal ve ekonomik kalkınmanın itici gücü konumundaki bilgi ve iletişim teknolojileri, kentsel alanların yönetiminden yönetişimine geçişte önemli bir rol oynamıştır (Yıkıcı, 2023: 139). Çünkü yeryüzünde gerçekleştirilen eylemlerin senkronize bir şekilde dünyanın ilgisine ve bilgisine sunulması, doğal olarak yeni odak noktaları, yönetim şekilleri ve iş birliklerinin ortaya çıkışına kapı aralamıştır. YİY de genel itibarıyla yeni ilişki biçimleri ile yerel eylemlerin önündeki engellerin kaldırılmasına atıfta bulunmaktadır (Gordon, 2020: 127).

Yaklaşık olarak 1990’ların başından bu yana yerel yönetimlerin; enerji verimliliği ve tasarrufu, yenilikçi ve sürdürülebilir ulaşım çözümleri, yeşil satın alım ve yerel sürdürülebilirliği artırmaya yönelik diğer eylemler üzerinde birlikte çalışma eğiliminde oldukları görülmektedir. Yerel yönetimlerin çevre ve iklim konularında önemli girişimlere imza atmalarına

rağmen uluslararası arenadaki rollerinin tanınması sınırlı bir düzeyde kalmıştır. 1992 yılında Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde düzenlenen "Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı"nın (*United Nations Conference on Environment and Development*) bu anlamda bir kırılma noktası olduğu belirtilmelidir. Her ne kadar konferansın amacı küresel çevre konularında ulusal hükümetlerden yeni taahhütler almak olsa da, özellikle "Gündem 21" (*Agenda 21*) adlı belge üzerine yapılan tartışmalarda uzmanlar, belirlenen hedeflerin önemli bir bölümünün yerel yönetim düzeyinde gerçekleştirileceği üzerinde mutabık kalmıştır. "Yerel Gündem 21" (*Local Agenda 21*) eylem planının ortaya çıkışı da yerel yönetimlere ve iklim mücadelesi açısından taşıdıkları potansiyel rollerine yönelik meydana gelen bakış açısı değişikliğinin somut yansımalarından birisidir (Zimmermann vd., 2010: 82-83).

Yerel düzeydeki iklim programlarının analizinin 20. yüzyılın sonlarına tekabül etmesi söz konusu gelişmeyle ilişkilendirilebilir. Bu dönemde incelenen belediye iklim programlarında rastlanan temel husus, metinlerin "yaparak öğrenme" yaklaşımına dayalı olmasıdır. Yaklaşımın ortaya çıkışı, küresel ve ulusal düzeydeki saptama ve bilimsel verilerin yerel düzeye yeterince aktarılamamasına bağlanabilir (Schröder & Walk, 2013: 106). Bu noktada yerel düzeyi odağına alan ve yerel düzeydeki iklim eylemlerine ivme kazandırmayı amaçlayan uluslararası ağların kurulması dikkate değer bir gelişmedir (Corfee-Morlot vd., 2009: 12). Kaldı ki, uluslararası ağlar; öğrenme, tecrübe paylaşımı, rekabet ve lobi faaliyetleri aracılığıyla iklim değişikliği mücadelesinin ne olduğu ve nasıl ele alınması gerektiğine dair yol haritalarının çizilmesi ve iş birliklerinin geliştirilmesinde son derece etkili yapılardır (Bulkeley & Moser, 2007: 5; Never, 2015: 18). Üstelik bu ağ yapıları, iklim değişikliğinin etkileri ile mücadelenin yerel düzeyde bilimsel ve kümülatif ilerlemeye dayalı eylemlerle sürdürülebilmesine uygun bir zemin hazırlamıştır. Rashidi ve Patt (2018: 517) tarafından yapılan çalışma kapsamında iki ağa üye olan kentlerin, sadece bir ağa üye olanlara kıyasla iklim politikalarını daha fazla benimseme eğiliminde olduklarının tespit edilmesi; ağların ve bu yapılara üyeliğinin iklim mücadelesi açısından sahip olduğu önemi açık bir şekilde göstermektedir. Dolayısıyla yerel yönetimlerin bu tür ağlara katılması doğal olarak YİY'nin de güçlenmesine imkân tanyacaktır.

Bölgesel veya küresel ölçekteki ağlar, iklim değişikliği hakkında farkındalık oluşturma ve diğer kentleri/belediyeleri bu yapılara katılmaya teşvik etme hususunda etkili sonuçlar doğurabilir (Giest & Howlett, 2013: 351). Ancak aktörler arasında kurulacak iş birliklerinden, uzun vadeli niteliğe sahip olan altyapı yatırımları hariç tutulmak kaydıyla her zaman etkili sonuçlar alınamayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. Bunun altında yatan en temel sebeplerin başında aktörlerin iklim eylemlerine katılma

misyonlarının birbirinden farklılık arz etmesi ve dolayısıyla beklentilerinin her zaman tam anlamıyla örtüşmemesi gelmektedir (Bulkeley & Moser, 2007: 3). Örneğin, çevre konusunda hassas olan aktörler emisyon azaltımına dair uluslararası anlaşmaların ve bu çerçevedeki müzakerelerin yavaşlığından hareketle bir an önce eyleme geçmek isteyebilir. Buna karşılık bazı aktörlerin harekete geçmesinde ise organizasyonlarının tanınırlığını ve marka gücünü artırma veya yönettikleri yerleşim alanlarını birer cazibe merkezi hâline getirme amacı tetikleyici olabilir. Verilen taahhütleri yerine getirmeme durumunda herhangi bir yaptırımla karşılaşmaması veya diğer aktörlere karşı bağlayıcı nitelikte sorumluluk taşınmaması ikinci sebep olarak ifade edilebilir (Giest & Howlett, 2013: 351). Diğer bir sebep ise iklim değişikliğinin karmaşık ve belirsizliklerle dolu yapısı, çözümlere karşı dirençli olması, eylemlerin sonuçlarının anlık gözlemlenememesi ve kalıcı çözümlere ulaşılmasının ciddi bir zorluk arz etmesi, yani özetle habis sorun niteliğidir (Termeer vd., 2013: 28-29).

İklim değişikliği, her şeyden önce habis bir sorun niteliğine sahip olması açısından bu kapsamda harekete geçmek isteyen aktörleri zorlamakta ve doğal olarak eylemlerin ve çıktılarının planlandığı gibi gerçekleştirilmesini engellemektedir. Ancak söz konusu sorunun çevreye yansımalarına bakıldığında ilk akla gelen husus vakit kaybetmeden bir an önce eyleme geçilmesi gerektiğidir. İklim değişikliği her ne kadar küresel bir fenomen olarak algılansa da, bu sorunun ortaya çıkışının mikro düzeydeki faaliyetlerin sonucu olduğu göz önünde bulundurulduğunda politikalar ve eylemler aracılığıyla gösterilecek reaksiyonların toplamı niteliğindeki YİY'nin ne denli önem taşıdığı daha iyi anlaşılmaktadır. Bu bağlamda konu ile ilgili çalışmaların incelenmesi YİY'nin teorik ve uygulama boyutunun ortaya konulmasına ve iklim mücadelesi açısından taşıdığı değer belirlenmesine olanak sağlayacaktır.

2. Literatür

İklim değişikliği ile mücadelede kentlere ve bu alanlarda yürütülecek faaliyetlere büyük bir önem atfedilmektedir. Kentlerdeki temel aktörlerin başında ise yerel yönetimler gelmektedir. Nitekim iklim eylemlerinde, yerel yönetimlerin daha aktif rol oynaması gerektiğinin vurgulandığı ve ilgili teorik çalışmaların ve pratik uygulamaların bu çerçevede şekillendirildiği görülmektedir. Buradan hareketle YİY'nin ön plana çıkmasının, yerel yönetimlere verilen önemin ve iklim eylemlerine dinamizm kazandırma isteğinin bir yansıması olduğu çıkarımında bulunulabilir. YİY bağlamında yapılan araştırmalar incelendiğinde, farklı örneklemeler üzerinden konunun çeşitli yönlerinin araştırıldığı ve aydınlatılmaya çalışıldığı gözlemlenmektedir.

Morsch (2011), çalışmasında Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) güneydoğu bölgesinde, eyalet ölçeğinde ve federal düzeyde politika eksikliğinin YİY üzerinde bir etkisi olup olmadığını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmanın örnekleminde; Alabama, Arkansas, Florida, Georgia, Kentucky, Louisiana, Mississippi, Kuzey Karolina (*North Carolina*), Güney Karolina (*South Carolina*) ve Tennessee eyaletlerinde, nüfusu 100.000'in üzerinde olan kentler yer almaktadır. Bu kapsamda bölgedeki yerel yönetimlerin hedef belirleme, yetki kullanma, politika oluşturma ve uygulama, sürdürülebilirlik ve iklim eylemlerini kurumsallaştırma süreçlerine dair kapsamlı bilgilere ulaşmak için 53 kentte kilit pozisyonlarda bulunan personele anket uygulanmıştır. Anketin yanıt oranı %83 olarak gerçekleşmiş ve 53 kentin 44'ünden veri toplanabilmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda ilgili bölgedeki kentlerin %82'sinde sürdürülebilirlik, iklim ve enerji konularını ele alan organize bir yapı bulunduğu tespit edilmiştir. Belediyelerin gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerin ise eyalet hükümeti ve federal hükümet tarafından verilen hibeler ve genel fon tahsisleri gibi çeşitli kaynaklardan finanse edildiği görülmüştür. Sonuç olarak belediyelerin iklim eylem planları hazırlama ve uygulama gücüne sahip olduğu belirtilmiş, ancak daha kapsamlı iklim mücadelesi için federal eylemin gerekliliğinin altı çizilmiştir.

Hillmer-Pegram vd. (2012) ABD'nin Pennsylvania eyaletinin Centre bölgesi özelinde yürütmüş oldukları çalışmada, emisyon envanteri ve azaltma planlamasının YİY üzerindeki etkisine odaklanmışlardır. Araştırmada, bölge yönetiminin tek bir sera gazı azaltım planı yerine, belediyelerin ihtiyaç ve kapasitelerine göre kendi eylem planlarını hazırlamasından yana olduğu saptanmıştır. Buradan hareketle YİY'nin genel çerçevesinin politikacılar tarafından belirlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte aktörler arası uzlaşının emisyon azaltımında etkili sonuçlar doğurma potansiyeline sahip olduğu ve üniversitelerin bu süreçte önemli bir rol oynayabileceği ortaya konulmuştur.

Chen vd. (2017) tarafından yapılan çalışmada Çin'in Guangdong eyaletinde pilot emisyon ticareti programlarının YİY'ye yansımaları ele alınmaktadır. Çalışmada, bu programların hazırlık, müzakere ve uygulama aşamaları için geliştirilen yenilikçi politikalar, önlemler ve kurumsal düzenlemelere odaklanılmaktadır. Nitekim çalışmada pilot emisyon ticareti programlarının yukarıdan aşağıya doğru uygulanmasının yerel iş çevrelerinin muhalefetine neden olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu durumun ise siyasilere iklim değişikliği mücadelesini merkezî olarak yürütme yaklaşımı ile yerel iş dünyasının statükoyu koruma çabası arasında yerel yönetimlerin sıkışıp kalmasına yol açtığı belirtilmiştir. Bunun yanı sıra iklim değişikliği yönetimi için devreye sokulan piyasa araçlarının merkezî düzeyde politika oluşturma ile yerel düzeyde uygulama arasındaki uçurumu henüz

kapatamadığı vurgulanmıştır. Ayrıca iklim değişikliği mücadelesinde başvurulacak araçların şekillendirilmesinde yerel dinamiklerin baz alınması gerektiğinin altı çizilmiştir.

Miao ve Li (2017) çalışmalarında Çin’de YİY’nin oluşumunu incelemişlerdir. Yangtze Nehri Deltası’nda bulunan üç eyalet yönetiminin iklim ile ilgili reaksiyonlarının analizine dayanan bu araştırma, “hierarchy altında deney” süreci üzerinden formüle edilmiştir. Üst düzey yetkililer ile yüz yüze veya telefon/e-posta aracılığıyla gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda ulusal iklim stratejilerinin belirlenme ve bunların yerel düzeyde uygulanma süreçlerinin merkezî yönetimin inisiyatifinde olduğuna ulaşılmıştır. Yani yerel iklim yetkililerinin hayata geçirmek istedikleri iklim inovasyonunun, merkezî yönetimin politika ve desteğine bağımlı bir görünüm sergilediği ortaya konulmuştur. Bunun da araştırma bölgesindeki yerel yönetimlerin azaltım planları ve yerel çıkarları teşvik eden girişimler haricinde kendilerini özerk politika aktörlerine dönüştürecek iddialı iklim eylemlerinde bulunamamalarına zemin hazırladığı ileri sürülmüştür.

Lervik ve Sutherland (2017), Güney Afrika’daki eThekweni Belediyesi örneğinde farklı YİY biçimlerini ve bu süreçte ağların rolünü ele almaktadır. Çalışmada, YİY kapsamındaki araştırmaların Kuzey ülkelerine göre Güney’de çok az sayıda olmasının, bu araştırmanın yapılmasında önemli bir rol oynadığı belirtilmiştir. Doküman analizi, mülakat ve anket yöntemlerinin bir arada kullanıldığı çalışmada, etkili iletişim ve bilgi paylaşımı bağlamında ağların son derece etkili yapılar olduğun altı çizilmiştir. Bununla birlikte ağ yönetişimi içerisinde yer alan özel aktörlerinin kendi çıkarlarını öncelemeleri veya çıkar çatışması yaşamalarının, iklim eylemlerinin etkili bir şekilde uygulanmasına zarar vereceğine dikkat çekilmiştir.

Guan ve Delman (2017), Çin’in Hangzhou kentini örneklem olarak seçtikleri araştırmada YİY’yi, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji politikaları bağlamında ele almışlardır. Çalışmada, politikalar üzerindeki normatif etkileri incelemek için siyasi eylem alanı yaklaşımı kullanılmış; inceleme farklı yönetim araçları ve bunların gelişim süreçleri üzerinden yapılmıştır. İnceleme sonucunda enerji verimliliğinin, yenilenebilir enerjiye kıyasla daha kurumsallaşmış ve kapsamlı bir siyasi eylem alanı olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra komuta ve kontrol odaklı tercihlerden piyasa temelli araçlara geçiş olduğu, katılımcı yönetim araçlarının ise henüz gelişim aşamasında bulunduğu tespit edilmiştir.

Chen (2017), çalışmasında Çin’in Guangdong eyaleti örneğinde uzmanların YİY’ye katılım yollarını araştırma konusu yapmıştır. Örneklem olarak Guangdong’un seçilmesinde; yüksek sera gazı emisyonları, ekonomik

gelişmişliği ve ulusal iklim politikası kapsamında yürütülen pilot programlara katılımı belirleyici bir rol oynamıştır. Çalışmada, Guangdong'un YİY sürecinde öne çıkan ve yerel yönetimleri destekleyen uzmanların, yarı resmî kuruluşlara veya üniversitelere mensup olduğu belirtilmiştir. Söz konusu uzmanlarla yapılan görüşmeler ile uzmanların ulusal politika çerçevesinde şekillendirilen düşük karbon, emisyon envanteri ve emisyon ticareti pilot programlarına katılımları incelenmiş; bunun yanı sıra siyasi ortamın ve yerel otoritelerin bu kişilerin davranışlarını ne yönde etkilediği açıklanmaya çalışılmıştır. İnceleme sonucunda Guangdonglu uzmanların politika yapımının kapasite geliştirme, yol haritası oluşturma, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde, diğer bir deyişle neredeyse tüm aşamalarında önemli bir rol oynadığı tespit edilmiştir. Diğer yandan çalışmada, uzmanlar ile yetkililerin karşılıklı etkileşim içinde olduğu ve politikaların hiyerarşik öncelikleri yansıttığı; ayrıca yerel yetkililerin siyasi başarıyı ön planda tutarak, bazı durumlarda merkezî onay ile hareket ettikleri ve siyasi düşüncelerinin uzmanların faaliyetlerini kısıtladığı ortaya konulmuştur.

Hausknost vd. (2018) araştırmalarında düşük karbon salımını destekleyen belediyeler (*low-carbon municipalities*) ve ortak hedefleri olan topluluklar (*intentional communities*) tarafından iklim politikası, gıda, konut ve ulaşım alanlarında gerçekleştirilen girişimlerin sosyal uygulama yönüne ve bunun YİY modellerine yansımalarına sosyal uygulama teorisi ve Almanya ile Avusturya'dan seçilen örneklemeler üzerinden odaklanmışlardır. Belediye girişimlerinin yukarıdan aşağı, topluluk girişimlerinin ise aşağıdan yukarı şeklinde kodlandığı çalışma; stratejilerin karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi çerçevesinde formüle edilmiştir. Çalışmada derinlemesine görüşmelerden sağlanan birincil veriler ile internet siteleri, tanıtım materyalleri ve akademik raporların doküman analizi ile incelenmesiyle elde edilen ikincil veriler kullanılmıştır. Yapılan değerlendirmede belediyelerin, karbon yoğun sosyal pratikleri dönüştürmede sınırlı kapasiteleri dolayısıyla çeşitli zorluklar yaşadığı; buna karşılık amaçlı toplulukların sosyal uygulamalara müdahale etme hususunda daha fazla kurumsal ve örgütsel seçeneğe sahip olduğu görülmüştür. Bunun sebebi olarak, belediyelerin tabi olduğu siyasi uzlaşa ve günlük yaşama müdahalenin yol açabileceği sosyopolitik tatsızlık gibi kısıtlamaların amaçlı topluluklarda bulunmaması gösterilmiştir. Sonuç olarak daha etkili YİY ve iklim eylemleri için belediyeler ve amaçlı topluluklar arasında kurumsal, sosyal ve mekânsal bağlantılar üzerinden formüle edilecek hibritleştirme stratejisi ve başarılı topluluk uygulamalarının belediyeler tarafından örnek alınmasını sağlayacak politikalar oluşturulması önerilmektedir.

Ahmed ve Rahman (2020) çalışmalarında yerel yönetimlerin (belediye) YİY ve iklim dirençli kentler oluşturmadaki rolünü Bangladeş'in Sirajganj bölgesi örneğinde ele almışlardır. Değerlendirmeler, birincil ve

ikincil veriler üzerinden yapılmıştır. Bu bağlamda farklı ölçeklerde ve araçlarla görevlerini yerine getiren yerel yönetimlerin, iklim yönetişiminin kilit aktörü olduğu ortaya konulmuştur. Bununla birlikte iklim eylemleri kapsamında karşılaşılan on temel zorluk alanı tespit edilmiş; finansman ve kurumsal koordinasyon eksikliğinin ise kentlerde karşılaşılan zorluk alanlarının başında geldiği belirtilmiştir. Genel olarak Sirajganj Belediyesinin tüm kentsel sistemlerde düşük bir uyum sağlama kapasitesine sahip olduğu ifade edilmiştir. Çözüm aşamasında; bilgi paylaşımı, kapasite geliştirme, uzmanlaşma ve ulusal/uluslararası ağlarla ortak proje yürütülmesine vurgu yapılmıştır.

Nguyen Long ve Krause (2021) araştırmalarında üyelerin, belediyeler arası ağların genel önceliklerini etkileme potansiyelleri üzerinden YİY süreçlerine odaklanmışlardır. İklim ile ilgili dört adet belediyeler arası ağın üyelik verileri, sosyal ağ analizi çerçevesinde değerlendirilmiştir. Yapılan incelemede, yerel kırılğanlıklara sahip ve iklim eyleminde daha büyük maddi çıkarları bulunan kentlerin, hem bir veya birden fazla ağa katılma hem de yerel politika önceliklerinin önemini diğer üye kentlere aktarmaya uygun ağ konumlarında bulunma eğilimi gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca söz konusu kentlerdeki yönetici ve personelin, ağ üyelerini etkileme davranışlarının arkasında kendi mesleki gelişimlerini destekleme motivasyonunun da bulunduğu tespit edilmiştir. Diğer yandan kaynakları güçlü kentlerin ağ kademeleri üzerinden kendilerine çıkar sağlama yoluna daha az tevessül ettiği ve öncelikle birbirleriyle etkileşimde bulunmaya yöneldiği görülmüştür.

Chen ve Lo (2021), YİY'yi sosyal ağ ve sektörler arası iş birliği temelinde incelemiştir. Pilot emisyon ticareti planlarının ortaya çıkardığı yeni iş birliği dalgası karşısında kapasite geliştirme ve yönetim kalitesini artırma amacıyla kurulan güçlü ağlar hakkında bilgi eksikliği bulunduğu belirtilmiştir. Söz konusu durumun da Çin'deki iklim değişikliği yönetişimini güçlendiren unsurların ve aktörlerin tespit edilmesini engellediği ileri sürülmüştür. Guangdong eyaleti özelinde yürütülen ve sosyal ağ analizi temelli bu araştırmada, kapsamında, aralarında üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve araştırma enstitüleri gibi kurumların da bulunduğu 45 kuruluşla yapılandırılmış mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sonucunda devlet kurumları, sivil toplum örgütleri, uyum girişimleri ve yönetim danışmanlıklarının ağın temel kurucuları olmadığı; hibrit kuruluşlar ve sektörler arası girişimlerin ise YİY'yi güçlendirme hususunda önemli bir potansiyel taşıdığı saptanmıştır.

Wagner ve Lima (2024) çalışmalarında, İrlanda'daki YİY'nin, halk katılımı ve bunun şekillenmesinde etkili olan çıkarlar, fikirler ve kurumlarla nasıl bir ilişki içerisinde bulunduğunu ortaya koymayı amaçlamışlardır.

Belirlenen çalışma amacı doğrultusunda İrlanda'nın "Halkın Katılımı Ağları"ndan (*Public Participation Networks*) birine üye olan gruplara anket uygulanmıştır. Anketlerin değerlendirilmesi sonucunda yerel grupların önemli bir bölümünün kırsal alanlarda yerleşik, küçük ölçekli, gönüllülük esaslı ve çevresel hassasiyete sahip olduğu; resmî çevrecilik ile etkileşimlerini ise bilgi edinme amacıyla sınırlandırdıkları tespit edilmiştir. Dolayısıyla çalışmada yerel yönetişime katılan grupların odak noktalarını tek bir konuya indirgemedikleri, ekoloji yanlısı bir dünya görüşü benimsedikleri ve resmî çevrecilik ile ilişkilerini bilgi edinme ile sınırlandırılmış bir düzlemde sürdürdükleri ortaya konulmuştur.

Haupt vd. (2025), YİY üzerine gerçekleştirmiş oldukları çalışmada Almanya'daki küçük ve ortak ölçekli 11 belediyeyi örneklem olarak seçmişlerdir. Doküman analizi ve uzman görüşmelerine dayanan bu çalışmada, yapısal koşulların ve iklim yöneticilerinin örneklemdeki tüm belediyelerde politika yapım süreçlerini şekillendirdiği tespit edilmiştir. Ayrıca iklim yöneticilerinin özellikle yerel koşulların iddialı eylemler için uygun olmadığı belediyelerde süreci yönlendirdiği saptanmıştır.

Evers ve Schmid (2025), çalışmalarında belediye ve kentsel siyaset ölçeğinde YİY'ye odaklanmışlardır. Almanya'nın Baden-Württemberg eyaletindeki 7 büyük kentin örneklem olarak seçildiği bu çalışma, kamu yönetimi ve sivil toplum temsilcileriyle yapılan görüşmeler ve belgelerin incelenmesi üzerinden gerçekleştirilmiştir. Yapılan değerlendirmelerden hareketle, belediyelerin iklim eylem planına sahip olmasının, iklim eyleminin kentteki aktörlerin kesişim noktası hâline gelmesinin ve makro ile mikro ölçekli politikaların hazırlanmasının YİY'yi güçlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

YİY'yi konu edinen çalışmaların yaklaşık olarak 21. yüzyılın ilk 10 yılından sonra literatürde yer alamaya başladığı, devam eden süreçte ise yoğunlaştığı görülmektedir. Genel itibarıyla merkez-yerel ilişkileri bağlamında kurgulanan bu çalışmalarda ağırlıklı mülakat olmak üzere anket ve doküman analizi yöntemlerinin tercih edildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca belirlenen araştırma amaçlarına ilişkin değerlendirmelerde birincil ve ikincil verilerin birlikte kullanıldığına tanık olunmaktadır. İlgili literatürde etkili iklim eylemleri için merkezî yönetimin daha aktif bir rol oynaması gerektiğinin altını çizen bir araştırma bulursa da, incelenen çalışmaların önemli bir bölümünde YİY'nin ve bu süreçte rol alan aktörlerin merkezî yönetimin etkisi altında kaldığı ve yukarıdan aşağıya uygulanan politikaların yerel düzeyde muhalefete yol açtığı vurgulanmaktadır. Söz konusu durumun ise yerel yönetimleri, merkezî yönetimin politikaları ile statükoyu korumaya çalışan yerel aktörler arasında sıkıştırdığı ve yerel yönetimlerin özerk aktörler olarak hareket etmelerini sınırlandırdığı ortaya konulmaktadır. Bunun yanı

sıra finansman sorunları ve koordinasyon eksikliğinin de yerel yönetimleri, dolayısıyla da YİY süreçlerini olumsuz etkileyen unsurlar arasında yer aldığı belirtilmektedir.

Öte yandan YİY'ye dair eylemlerin yerel ihtiyaç, kapasite ve dinamikler göz önünde bulundurularak aktörler arası uzlaşının hâkim olduğu bir sistemde hazırlanıp uygulanmasının iklim mücadelesine ivme kazandıracağı öngörülmektedir. İklim ve sürdürülebilirlik konularındaki uzmanların kapasite geliştirme, politika oluşturma, uygulama ve değerlendirme süreçlerine aktif katılımının YİY'ye pozitif yansımaları olacağı da yine çalışmalarda ulaşılan bulgular arasında yer almaktadır. İlave olarak verimlilik perspektifini aşarak yeterlilik anlayışını benimseyen ve aldıkları önlemlerle toplumsal yaşam pratiklerine derinlemesine nüfuz eden “ortak hedefleri olan topluluklar” ile yerel yönetimler arasında oluşturulacak kurumsal, sosyal ve mekânsal bağlantılara dayalı hibrit modellerin, YİY'e dinamizm katacağı ileri sürülmektedir. Bunun yanı sıra, yerel yönetimlerin iklimle ilgili mevcut ağlara katılımının, yürütülecek faaliyetlerden daha etkili sonuçlar alınmasına uygun bir zemin hazırlayacağı vurgulanmaktadır. Araştırmalarda katılımcı olarak uzmanların tercih edildiği ve politikacıların bu görüşmelerin dışında tutulduğu da gözlemlenmektedir. İlave olarak YİY ile ilgili çalışmalarda genel itibarıyla gelişmiş eyaletlerin/bölgelerin/kentlerin örneklem olarak seçildiği, örneklem seçiminin ise Çin, Almanya ve ABD üzerinde yoğunlaştığı saptanmıştır. Ayrıca YİY'nin temel aktörü olan yerel yönetimlerin en üst düzey yöneticilerinin ve bunların kurumsal pratikler üzerindeki etkisinin ilgili araştırmalarda inceleme konusu yapılmadığı dikkat çekmektedir. Üstelik uluslararası alanda üzerine çeşitli çalışmalar yürütülen YİY'nin Türkçe literatürde araştırma nesnesi olarak ele alındığı herhangi bir araştırmaya da rastlanılmamaktadır.

3. Araştırmaya İlişkin Bilgiler

3.1. Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu araştırmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu çalışma kapsamında gereken etik kurul izni için Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kuruluna başvurulmuş ve 12.02.2025 tarih ve E-82554930-050.01.04-620033 sayılı numaralı belge ile etik kurul uygunluk onayı alınmıştır.

3.2. Araştırmanın Sorunsalı

İklim değişikliği yalnızca bugünün değil, aynı zamanda geleceğin de en büyük çevre sorunu olarak gündemdeki yerini korumaktadır. Bu sorun ile mücadeleden başarılı sonuçlar alınmasında hem faaliyetlerin gerçekleştirildiği alanların hem de bu girişimlerde rol oynayan aktörlerin çeşitlendirilmesine büyük bir önem atfedilmektedir. Söz konusu bakış açısının mikro düzeye yansımaları ve iklim eylemlerinde yerel yönetimlerin aktif ve öncü bir rol oynaması “YİY” kavramıyla karşılık bulmaktadır. Sorumlu olunan alan büyüklüğü ve sunulan hizmet yelpazesinin genişliği göz önünde bulundurulduğunda, yerel yönetimler arasında belediyelerin ön plana çıktığı görülmektedir. Belediye başkanlarının iklim eylemlerinin şekillenme süreci üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olup olmadığı araştırmanın sorunsalını oluşturmaktadır.

3.3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı, belediye başkanlarının iklim eylemlerini şekillendirmedeki rollerinin ortaya konulmasıdır. Araştırmanın YİY’yi teori ve uygulama boyutuyla Türkçe literatüre kazandıracak olması, örnekleminin Türkiye’den ve antropojenik faaliyet açısından küçük ölçekli kentlerden biri seçilmesi ve belediye başkanları ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi üzerine kurgulanması çalışmanın özgün değerini ve literatür açısından önemini teşkil etmektedir.

3.4. Araştırmanın Örneklemi

İklim değişikliği ve YİY konularına odaklanan çalışmalarda, çoğunlukla metropoliten kentlerin araştırma nesnesi olarak ele alındığı dikkat çekmektedir. Bu çalışmada ise diğerlerinden farklı olarak nüfus ve nüfus yoğunluğu açısından düşük, antropojenik faaliyet hacmi olarak dar ve çevresel değerler (yeşil altyapı, biyoçeşitlilik vb.) açısından zengin bir kent olan Artvin inceleme konusu yapılmakta ve YİY, farklı bir mekân üzerinden değerlendirilmektedir. Hidroelektrik santralleri ve maden projelerine karşı gelişen güçlü yerel tepki ile kentin çevre mücadeleleri açısından sahip olduğu derin tarihsel birikim de Artvin’in çalışma alanı olarak tercih edilmesinde belirleyici bir rol oynamıştır. Bu bağlamda araştırmanın örneklemini, Artvin ili ilçe (Ardanuç, Arhavi, Borçka, Hopa, Kemalpaşa, Merkez, Murgul, Şavşat ve Yusufeli) belediye başkanları teşkil etmektedir. Çalışmaya katılan belediye başkanlarının tamamı erkeklerden oluşmaktadır. Büyük kentlerde politika yapım süreçlerinin daha karmaşık olduğu göz önünde bulundurulduğunda küçük ölçekli bir kentin örnekleme olarak seçilmesi, çalışmanın amacına uygun olarak belediye başkanlarının iklim eylemleri üzerindeki etkilerinin daha iyi gözlemlenmesine imkân tanımaktadır.

3.5. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, Artvin'deki mevcut 9 ilçenin (Ardanuç, Arhavi, Borçka, Hopa, Kemalpaşa, Merkez, Murgul, Şavşat ve Yusufeli) belediye başkanları ile gerçekleştirilen ve nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış mülakat yöntemine dayanmaktadır. Belirli bir konu hakkında sistematik bilgi toplanmasına, sorgulama ve açıklamalar yoluyla karmaşık konuların ele alınmasına ve bu esnada ortaya çıkan yeni durumlar hakkında daha fazla ayrıntıya inilmesine elverişli bir zemin sunması (Galletta, 2013: 24), yarı yapılandırılmış mülakat yönteminin tercih edilmesinde belirleyici olmuştur. Her ne kadar hazırlık ve uygulama aşaması açısından yapılandırılmış görüşmelerden daha kolay bir forma sahip olduğu düşünülse de, yarı yapılandırılmış mülakatın sahip olduğu esneklik mekanizması daha fazla planlı olunmasını gerekli kılmaktadır (Wengraf, 2001: 5). Yarı yapılandırılmış mülakatların süresi birkaç dakikadan birkaç saate kadar değişkenlik gösterebilir. Çok uzun süreler, yoğun iş temposu içerisinde bulunan nitelikli katılımcıların görüşme taleplerine sıcak bakmamasına; çok kısa süreler ise konunun yeterince irdelenememesine yol açma riski taşımaktadır (Wilson, 2014: 25). Buradan hareketle her bir katılımcı ile gerçekleştirilecek görüşmeler, ortalama 35 dakika sürecek şekilde kurgulanmıştır. Katılımcılar, görüşme materyallerinin araştırmada kullanılmasına ilişkin yazılı bilgilendirilmiş onam vermiştir.

Yarı yapılandırılmış mülakat, belediye başkanlarının çevreye bakışını şekillendiren unsurlar ile belediyenin çevre ve iklim konularındaki faaliyetleri üzerindeki etkilerini açığa çıkarmayı amaçlayan yirmi sorudan oluşmaktadır. Katılımcıların yanıtlarının tarafsızlığını sağlamak amacıyla soruların ölçülü ve açık uçlu olmasına özen gösterilmiştir. Belediye başkanları ile gerçekleştirilen görüşmeler ortalama 30 dakika sürmüştür. Görüşme süreleri, başkanların araştırma konusuna gösterdikleri ilgi ve konuya ilişkin bilgi düzeyleri ile kurumsal yoğunlukları gibi faktörlere bağlı olarak değişkenlik göstermiştir. Bu bağlamda, en kısa görüşme 18 dakika 5 saniye, en uzun görüşme ise 56 dakika 4 saniye olarak kaydedilmiştir. Yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi üzerine kurgulanan bu araştırmanın hipotezi, belediye başkanı profillerinin iklim eylemleri üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olduğudur. Bu hipotez bağlamında çalışmada, on tematik başlık ("*çevreci bakış açısı*", "*iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik konularında bilgi düzeyi*", "*kişisel yaklaşım ve örnek olma*", "*sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik eylemler*", "*iklim eylem planı*", "*katılımcı yönetim*", "*diğer belediyeler ile iş birliği*", "*ulusal birliklere ve uluslararası ağlara üyelik*", "*ulusal ve uluslararası fonlardan yararlanma*" ve "*ideal kent vizyonu*") belirlenmiş ve yapılan görüşmelerde, söz konusu başlıklar altında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Belediye başkanlarının çevreye yönelik tutumlarının oluşumunda, doğup büyüdükleri doğal ve sosyal çevre ile eğitim ve meslekî geçmişlerinin belirleyici bir etkisi var mı?
- Belediye başkanları, iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik konularında farkındalık sahibi mi?
- Belediye başkanları, sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda çevrelerine örnek teşkil edebilecek tutum ve davranışlar sergiliyor mu?
- Belediye başkanları, sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik faaliyetlere ağırlık veriyor mu?
- Belediye başkanları, çevreye ve sürdürülebilirliğe dair faaliyetlerini bir iklim eylem planı kapsamında formüle ediyor mu?
- Belediye başkanları, katılımcı bir yönetim modeli benimsiyor mu?
- Belediye başkanları, başta komşuları olmak üzere diğer belediyeler ile etkileşimde bulunuyor mu?
- Belediye başkanları, ulusal birliklere ve uluslararası ağlara üyeliği faydalı görüyor mu?
- Belediye başkanları, iklim değişikliği ile mücadele ve sürdürülebilirlik kapsamındaki projelerde ulusal ve uluslararası fonlardan yararlanıyor mu?
- Belediye başkanlarının ideal kent vizyonları ile uygulamaya yansıyan yerel politika ve projeleri örtüşüyor mu?

Bulguların sunumu sırasında katılımcıların kimliğini açığa çıkarabilecek ifadelerden kaçınmak amacıyla gerekli önlemler alınmış ve bununla uyumlu olarak her bir “belediye başkanı (BB)” “BB1, BB2, BB3...” şeklinde kodlanmıştır. Bu kodlama işleminde belediye başkanlarının adı, yaşı, görev yaptıkları ilçe adı ya da ilçe nüfusu gibi herhangi bir ölçüt üzerinden alfabetik veya nümerik sıralama yapılmamış, kodlar gelişigüzel bir şekilde atanmıştır. Bulguların aktarımında ise hem genelleştirilmiş tespitlere hem de bu tespitlerin temelini oluşturan katılımcı ifadelerine yer verilmiştir. Bununla birlikte aynı ifadelerin tekrarlanmasını önlemek için her bir genelleştirilmiş tespit kapsamında yalnızca temsil gücü yüksek olan katılımcı görüşleri sunulmuştur.

3.6. Araştırmanın Bulguları

Araştırma kapsamında dokuz belediye başkanı ile yarı yapılandırılmış mülakat yapılmış ve bu görüşmelerden elde edilen bulgular alt başlıklar altında sunulmuştur.

3.6.1. Çevreci bakış açısı

Belediye başkanlarının çevreye yönelik bireysel tutumlarının şekillenmesinde doğal ve sosyal çevre koşulları ile eğitim ve meslekî geçmişin nasıl bir rol oynadığı, araştırmada üzerinde durulan başlıca konulardan biridir. Belediye başkanlarının tamamı, çocukluk ve gençlik dönemlerinde içinde buldukları doğal ve sosyal ortamın çevreye yönelik tutumlarının şekillenmesinde önemli bir rol oynadığını vurgulamışlardır.

“Babamın öğretmen olması nedeniyle ilkokulu köyde okudum. O açıdan kendimi de çok şanslı hissederim. Yeşilin her tonunun olduğu, 150 öğrencinin bulunduğu, 5 öğretmenin çalıştığı önemli büyük bir köyde doğduk, büyüdük. O açıdan doğanın, derenin, suyun, havanın ne olduğunu çok iyi bilenlerdenim. Hatta ilkokuldayken orman mühendisi olmak istiyordum. Nedeni de o ormanı korumak, doğayı korumaktı. Orman mühendisi olmadık ama bu bölgede yaşamaktan, bu bölgede olmaktan ve bu bölgeyi, doğayı korumaktan yana da epey bir derdimiz var...” (BB9)

“Hayatımın bir bölümünü köyde geçirmiş olmam ve ailemin çiftçilikle uğraşması, doğa ile iç içe büyümemi sağladı. Aile büyüklerimiz her yıl bize fidan diktirirlerdi ve eğer bunlar kurursa bir uzvumu kaybetmiş olurum, bir uzvum kurumuş olur derlerdi. O yüzden ağaca, toprağa, doğaya sahip çıkarsanız; bana da sahip çıkmış olursunuz diye telkinde bulunurlardı. Böyle bir ortamda büyümek, doğal olarak çevre duyarlılığı kazanmamı da sağladı.” (BB7)

“Doğup büyüdüğümüz yer yeşilin, doğanın, çevrenin, ağacın, suyun, doğanın bütün güzelliklerinin olduğu bir bölgede büyüdüğümüz için onların kıymetini çok iyi biliyoruz. Ailemiz ve çevremiz de bunların kıymetini bildiği için karakterimiz doğayı ve çevreyi sevme ve bu değerleri savunma yönünde şekillendi.” (BB5)

Katılımcıların çocukluk ve gençlik dönemlerinde içinde buldukları çevrenin fiziksel özelliklerinin, aileden edindikleri değerlerin ve doğa ile kurdukları bireysel bağların, günümüzdeki çevre duyarlılıklarını şekillendirdiği görülmektedir. Belediye başkanlarının ifadeleri, erken yaşam deneyimlerinin çevre bilincinin oluşumunda belirleyici bir etkiye sahip olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Diğer yandan belediye başkanları,

eğitim ve mesleki geçmişlerinin de çevreye bakış açıları üzerinde derin izler bıraktığını belirtmişlerdir.

“...Doğa hakkının, yaşam hakkının, insan hakkının ya da bölgede yaşayan insanların doğa üzerinde hangi kanuni haklara sahip olduğuna dair çerçeve sunan bir eğitim aldık. Öyle söyleyeyim. Su hakkının yörede yaşayan insanlara ait olduğunu, yaşam hakkının kutsal olduğunu, yaşam hakkına müdahalenin kesinlikle kanuni yollarla bertaraf edilebileceğini, ama uygulamaya geldiğimizde bu alanların birileri tarafından sürekli taciz edildiği, sürekli yaşam haklarına müdahalelerin yapıldığını maalesef süreç içerisinde gördük...” (BB8)

“...Sürdürülebilirlik ve özellikle çevre konuları bizim için bugün çok önemli. Üniversite mezuniyeti sonrası ilk aşamadan itibaren bütün çalışma hayatımda çevre konusu, önemli bir gündem maddesiydi ve bu önemini devam ettiriyor. Belediyecilik deneyimim ise bunu pekiştirmiştir...” (BB4)

Bu ifadeler, eğitim süreçlerinde kazanılan çevre hakkı ve sürdürülebilirlik bilgisi ile mesleki deneyimlerin çevreci bakış açısını güçlendirdiğine ve derinleştirdiğine dayanak teşkil etmektedir. Görüldüğü üzere, belediye başkanlarının çevreye dair tutumları yalnızca doğal ve sosyal koşullardan değil, aynı zamanda akademik bilgi ve saha deneyiminden de beslenmiştir.

3.6.2. İklim değişikliği ve sürdürülebilirlik konularında bilgi düzeyi

Araştırmada ele alınan diğer bir konu, belediye başkanlarının iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik temalı etkinliklere katılım durumları ile bu konulardaki farkındalık düzeyleridir.

“Doğrudan bu konularda bir toplantıya katılmamış olsam da hep bu ilçede yaşadığım için bazı gözlemlerim oldu. Acaba iklim değişikliği barajlarla alakalı mıdır diye düşünüyorum. Mesela Nisan-Mayıs aylarında kar yağıyor ve iklim değişiyor. Önceden Şubat ayı, taş çatlarsa Mart ayında kar yağar ve sonra ortadan kalkardı. Ama şimdi o kadar farklı bir iklim var ki yazın bile kar yağıyor. Daha önce ilçemizde nem yoktu, ama 8-9 senedir nem oranında ciddi bir artış var. Bunları etrafımızdaki barajlara bağlıyorum.” (BB3)

“Bu konularda herhangi bir etkinliğe katılmadım, hatırlamıyorum yani. Ancak iklim değişikliği ile ilgili şunları söyleyebilirim. Şimdi yerel halka burada yapılan, çok devasa barajlar yapıldı ülkenin enerji ihtiyacını karşılamak için. Ama buranın iklimini bozdu barajlar. Bu iklimin bozulması ile birlikte geçmiş dönemde yetişen birçok bitki, ürün, meyve, sebzelerde de sıkıntılar oluşmaya başladı.” (BB9)

“Özellikle bizim ilçemizde, ayın 20 günü yağış yağardı ama yağış, yavaş yavaş yağardı. Şimdi, 20 günlük yağışı 2 günde bırakıyor burada. Bu da erozyona sebep oluyor. Devamında yine özellikle şu barajlar yapıldıktan sonra bölgede iklimin değiştiğini hepimiz görüyoruz.” (BB2)

“Şöyle bir şey söyleyeyim; çevre, iklim veya sürdürülebilirlik konularını içeren herhangi bir toplantıya katılmadım. Çünkü genelde öyle bir davet oluyor ve davetlere icabet ediyoruz. Öyle bir davet olmadı, olursa zaten katılırız.” (BB1)

“İklim değişikliği ve sürdürülebilirlik kapsamında bir seminere ya da daha aktif katılıma elverişli olacak bir çalışmaya katılmak veya bu türden etkinlikleri ilçemde başlatmak isterim.” (BB6)

Belediye başkanlarının iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik ile ilgili eğitim, konferans ya da toplantı gibi etkinliklere katılma fırsatı bulamadıkları göze çarpmaktadır. Yükseköğrenim eğitimleri de genel olarak çevre doğrudan ilgisi bulunmayan alanlarda olan katılımcıların, yerel gözlemler ve gündelik yaşam deneyimleri aracılığıyla farkındalık geliştirdikleri gözlemlenmektedir. Nitekim katılımcılar, özellikle bölgedeki baraj yatırımlarının iklim üzerinde belirgin etkiler oluşturduğunu ve bu değişikliklerin yağış rejimi düzensizlikleri, nem artışı, tarımsal üretim düşüşü ve biyoçeşitlilik kaybı gibi özelinde somut bir şekilde hissedildiğini aktarmaktadır. Söz konusu durum, deneyimsel bilginin, teorik bilgi eksikliğine rağmen belediye başkanlarının çevresel değerlendirmelerde bulunmasında önemli bir referans noktası olduğunu ortaya koymaktadır. Her ne kadar doğrudan eğitim programlarına katılmamış olsalar da, belediye başkanlarının iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik konularında etkinliklere katılmaya ve hatta bizzat bu tür etkinlikler düzenlemeye istekli olmaları, bu konulara yönelik bilinç ve sorumluluk duygularının güçlü olduğunu göstermektedir. Diğer yandan iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik konularında eğitim almış veya toplantıya katılmış belediye başkanlarının daha derinlikli açıklamalarda bulunduğu tanıklık edilmiştir.

“Sürdürülebilirlik şöyle; sadece çevre anlamında ekolojik sürdürülebilirlik değil, ekonomik ve sosyal açıdan da sürdürülebilirlik bence önemli. Üçünün bir arada değerlendirilmesi gerekiyor. Bütün yapılan çalışmalarda da bunların sürdürülebilirliği dikkate alınmalı. İklim değişikliği de, tabii bilimsel çalışmalar bu konuda bazı şeylere işaret ediyor. Dolayısıyla çevreye zarar vermeden, dünya üzerinde faaliyetlerin yapılması bence mümkün. Karbon salımlarının azaltılması gibi önlemler alınabilir. Bunların yapılmayacak şeyler olduğunu düşünmüyorum. Tabii bu noktada herkes üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmelidir. Bu şekilde çevre kalitesinin

artırılmasının ve ekolojik kötü gidişatın durdurulmasının mümkün olacağına inanıyorum.” (BB4)

“İklim değişikliği, dünyanın en büyük sıkıntısı. Küresel bir problem olarak karşımıza çıkıyor. Yani küresel bir ısınmamız var. Su kaynaklarının işte layıkıyla kullanılmaması, değerlendirilmemesi; coğrafyanın hunharca harcanması, bu ısınmayı daha da şiddetlendiriyor. Bazı projeleri göz önüne aldığımızda, özellikle maden projelerini göz önüne aldığımızda çevreye vermiş oldukları zararların minimize edilmeksizin kâr amacıyla, sadece kapitalist düşüncelerle yapılıyor olması maalesef iklimin ciddi anlamda değişikliğine ve coğrafyanın ciddi anlamda harcanmasına sebebiyet veriyor... Ama bunların çıkartılabilmesi noktasındaki en son teknolojilerin kullanılması, coğrafyaya zarar verilmemesi ve verilen zararların kat be kat misliyle telafi edilmesi gibi durumların yapılması gerekiyor.” (BB8)

Bu alıntılar, teorik/akademik bilgi birikimine sahip belediye başkanlarının, iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik hakkında daha sistematik, kapsamlı ve çözüm odaklı bakış açısına sahip olduğunu göstermektedir. Katılımcıların sürdürülebilirliği yalnızca çevresel boyutuyla değil, aynı zamanda ekonomik ve sosyal boyutlarıyla da ele alması; diğer yandan ekolojik dengenin korunması için karbon salımlarının azaltılması, çevre politikalarının uygulanmasında herkesin sorumluluk üstlenmesi, madencilik faaliyetlerinde teknolojik imkânların etkin bir şekilde kullanılması ve biyolojik kapasitenin artırılması gibi somut öneriler sunması söz konusu çıkarımı desteklemektedir. Dolayısıyla bilgi birikiminin, belediye başkanlarının çevresel meseleleri anlama, çok boyutlu değerlendirme yapabilme ve sürdürülebilir çözümler geliştirme kapasitelerini güçlendirdiği söylenebilir.

3.6.3. Kişisel yaklaşım ve örnek olma

Belediye başkanlarının sürdürülebilirliğe yönelik kişisel yaklaşımları ve bu yaklaşımların toplum nezdinde örnek teşkil etme potansiyeli, YİY'nin etkinliği açısından belirleyici bir unsurdur.

“Odama baktığınızda şuradaki ve şuradaki ışıklar yanıyor. Dikkat ediyorum, ne kadar az yakarsam iyidir. Belediye binasında da elektrik fazla yanıyor da gidip kendim kapatıyorum ve bunu çalışanlarıma söylemiyorum. Onlar gördükçe onlar da alışıyorlar. Çaktırmadan böyle bir karşılıklı yarış içerisindeyiz. Başkan geliyor, ışığı kapatın. Çıkarken elektrikleri mutlaka kapatırım. Kapatmazsam da birkaç tanesini kapatırım, temizliği falan bittikten sonra ışıkları kapatmayı unutmayın derim. Gece belediyenin önünden geçtiğimde odada ışık görürsem hemen arkadaşları uyarırım. Işığı mı unuttunuz yoksa biri mi diye. Bunlara dikkat ediyoruz. Küçük şeyler, güzel şeylere de sebep olabilir. Sularımız içilebilir olduğu için hazır su

kullanmamaya çalışıyorum. Benim kendim getirdiğim su içilebilir değilse niye bu kadar uğraştık. Önce ben içeyim ki vatandaş da o sudan içsin. Bunlara dikkat ediyoruz.” (BB9)

“Şöyle söyleyeyim. Örneğin dışlerimi fırçalarken musluğumu kapatırım. Elektrik konusunda da çok hassasım. Bu konulardaki hassasiyetimi belediye binamızda sürdürüyorum ve dikkat çektiğim hususlar oluyor. Çünkü başkan olarak, belediyede rol model oluyorsunuz. Genelde siz ne yapıyorsanız, personeliniz de buna göre davranış kalıpları geliştiriyor...” (BB1)

“Çevre şu an da çok kritik bir süreçte. Buzullar eriyor ve küresel ısınma arttı. Bu noktada öncelikle bireysel olarak elektrik ve suyu boşa harcamamaya özen gösteriyorum. Bu konularda belediye personelinin uyarıyorum. Aynı zamanda çevre dostu yaşamın önemine dair de onları bilgilendirmeye çalışıyorum. Benim felsefem o. Evde çocuklara, aileye, aile fertlerine; belediyede ise personele, çalışanlara ve belediye başkan yardımcılara hiçbir şeyin sınırsız olmadığını anlatıyorum ve her alanda sürdürülebilirliğin çok önemli olduğunu vurguluyorum.” (BB7)

“Musluklara aparat takarak su tasarrufu yapmaya gayret ediyorum. Burada önemli olanın faturayı düşürmek değil, doğal kaynaklarımızı daha sürdürülebilir bir şekilde kullanmak olduğunu vurgulamak istiyorum. Bu aparatlardan vatandaşlara da dağıtarak hem su tasarrufu yapılmasını hem de vatandaşlara çevre bilincinin aşılmasını sağlamayı hedefliyorum.” (BB5)

İklim değişikliği ve sürdürülebilirlik konularına ilişkin teorik bilgi birikimleri genel itibarıyla sınırlı olmakla birlikte, belediye başkanlarının bu alanlarda artan bir duyarlılık sergiledikleri ve bu duyarlılıklarını eyleme dönüştürerek hem kurum içi hem de toplum nezdinde çevrelerine rol model oldukları gözlemlenmektedir. Söz konusu durum, belediye başkanlarının günlük yaşamlarında gösterdikleri bireysel hassasiyetlerin, çevresel farkındalığın gelişmesine ve sürdürülebilirlik politikalarının desteklenmesine uygun bir zemin hazırladığını göstermektedir.

3.6.4. Sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik eylemler

Araştırmada, belediye başkanlarının mevcut faaliyetleri ile geleceğe dönük proje ve stratejilerinde sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ne ölçüde öncelik verdiklerine de odaklanılmaktadır.

“Geçtiğimiz hafta çöp topladık. İlçemizde bahar temizliğine başlıyoruz dedik. Aynı zamanda da sokaklara çöp atılmaması için sosyal medyadan bir farkındalık çalışması yaptık. Bunların yanı sıra atık pillerle ve

atık yağlarla ilgili kampanya süreci devam ediyor olacak. Baharın gelişine istinaden bu konuda bir farkındalık oluşturmaya çalışıyoruz.” (BB4)

“Kendi enerjimizle kendi tüketimimizi karşılama anlamında hem de gelir getirici hem istihdam sağlama anlamında bir artı daha olacak GES projesini başlatmış bulunmaktayız. GES projesini başlatmak için ilçe merkezimize yakın bir köyümüzde otuz dönümlük bir arazinin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünden belediyemize tahsisini gerçekleştirdik.” (BB6)

“Biz göreve geldiğimiz günden bu yana ilçeyi nasıl güzelleştirebiliriz, nasıl daha yaşanabilir bir şehir hâline getirebiliriz noktasında projeler üretmeye çalışıyoruz. Bu kapsamda peyzaj çalışmalarına başladık, ağaçlandırma çalışmalarına başladık. Bu aşamaya kadar yoğun bir peyzajımız oldu. Mart ayında 8.000 tane muhtelif yaş, çap ve türlerde fidanlarımızın tahsisini gerçekleştirdik. Şu an alanlarını oluşturuyoruz, su tesisatlarını çekiyoruz ve su tesisatları çekilir çekilmez fidanların dikimini de sağlayacağız.” (BB8)

“Nostaljik tramvay projemiz var. Elektrikli bir altyapıya sahip bir sistem ile tramvayı hayata geçirdiğimiz zaman şehir içi dolmuşlarındaki çalışmayı %50 aşağıya düşüreceğiz ve emisyonların da azalmasını sağlamış olacağız. Elektrikli araçlara biraz daha ağırlık vermemiz gerekiyor. Bizim de belediye olarak kullandığımız araçlar, mesela ilk etapta küçük araçlar elektrikli olacak. İş makinelerine geçildiği zaman, bunlarla ilgili de üretimleri yaygınlaştıkça iş makinelerimizi de elektrikli araçlara çevireceğiz.” (BB2)

“Sıfır atık ile ilgili proje hazırlayıp Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına sunduk. Onaylanma ihtimalinin yüksek olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca bu şekilde ilde ilk projeyi biz sunduk.” (BB5)

“Yol üzerine 6-7 tane ahşaptan modern kulübe yapmayı planlıyoruz. Burada sadece kadınlarımıza; portakal, mandalina, yaban mersini, karayemiş gibi yerel ürünlerimiz ile coğrafi işareti olan ürünlerimizi satma imkânı sunarak hem onlara istihdam sağlayacağız hem de onların ev ekonomisine katkı sunmasına uygun bir zemin hazırlayacağız.” (BB1)

Belediye başkanlarının uygulamaya koydukları veya planladıkları projelerin büyük ölçüde sürdürülebilir kalkınma amaçlarıyla örtüştüğü tespit edilmiştir. YİY'nin katılımcılık, farkındalık artırma ve uzun vadeli sürdürülebilir planlama boyutlarını güçlendirme potansiyeli taşıyan bu projelerde özellikle “çevresel farkındalık oluşturma”, “yenilenebilir enerji altyapısını geliştirme”, “yeşil alan kapasitesini artırma”, “ulaşımdan kaynaklanan emisyonları azaltma”, “çevre dostu atık yönetimi” ve “sosyal

eşitsizlikleri giderme” gibi temaların ön plana çıktığı görülmüştür. Söz konusu temalar altında gerçekleştirilen ve planlanan faaliyetler, sürdürülebilir kalkınmanın çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarıyla bütüncül bir şekilde ele alındığını açıkça ortaya koymaktadır.

3.6.5. İklim eylem planı

İklim değişikliği ile mücadelede somut ve ölçülebilir bir yol haritası sunan iklim eylem planlarının hazırlık süreci, araştırma kapsamında önemli bir başlık olarak incelenmekte ve belediye başkanlarının bu süreçteki etkisi değerlendirilmektedir.

“Konuların aciliyetine ve önemine göre belirlemiş olduğumuz projeleri hayata geçiriyoruz. Dolayısıyla faaliyetlerimizi bir iklim eylem planı dâhilinde gerçekleştiriyoruz.” (BB3)

“Belediye olarak gerçekleştirdiğimiz eylemler, bir iklim eylem planının parçalarını oluşturmaktadır. Ancak iklim eylem planı hazırlığı konusunda bir çalışmamız mevcut değildir.” (BB1)

“İklim eylem planımız yok. Öyle bir plan hazırlığımız da yok. Biz böyle birazcık kendi el yordamımızla yürütüyoruz bunu. Öyle bir şey belirlemedik.” (BB9)

“Küçük belediye olmamızdan dolayı bir eylem planımız bulunmuyor.” (BB2)

Belediye başkanlarının ifadeleri, yerel düzeyde iklim eylem planlarının hazırlanmasının yaygınlaşmadığına ve sürdürülebilir kalkınma amaçları kapsamında yer alanlar da dâhil olmak üzere çoğu uygulamanın planlı bir çerçeve yerine gündelik ihtiyaç ve önceliklere göre yürütüldüğüne işaret etmektedir. Gerçekleştirilen uygulamaların aslında bir iklim eylem planının parçaları niteliğinde olduğunu belirten katılımcıların, resmî planlama eksikliğini küçük ölçekli belediye olunmasına dayandırdığı gözlemlenmektedir. Bununla birlikte bazı belediyelerin, iklim eylem planı hazırlığı konusunda girişimlerde bulunduğu dikkat çekmektedir.

“Sözleşme ile birlikte zaten bir vaadimiz var, iklim değişikliğine ilişkin bir süreç yürüteceğimize dair. Bunun ikinci adımında da iklim uyum ve enerji eylem planı var. Dolayısıyla bu hedefe nasıl ulaşabileceğimize ilişkin de bir eylem planı hazırlığı içerisindeyiz şu anda. Orada asıl bizim bu anlamdaki eylemlerimiz ortaya çıkacak, dolayısıyla o süreci şu anda tamamlamaya çalışıyoruz. Bu konuda da danışmanlık alıyoruz. Ayrıntıları da veriye dayalı olarak o eylem planı içerisinde zaten netleştirmiş olacağız.” (BB4)

“Bu çok teknik, çok profesyonel bir soru bu. Biz belediyemizin ilgili birimleriyle beraber, bizim ilgili yerlerle bağlantılarımızla beraber gerek yereldeki mevkidaşlarımızın desteği, gerek genel iktidarın destekleri ile bu ülkede ciddi anlamda bu eksikliği ortadan kaldıracak çalışmalarımız, projelerimiz var.” (BB8)

“İklim eylem planı hazırlığı aşamasındayız. Bu noktada Avrupa Yeşil Mutabakatı, Sürdürülebilir Raporlama, Su Ayak İzi çeşitli şeyler var. Bu İklim Değişikliği Başkanlığına da öykünerek bu konudaki çalışmalarımızı sürdürüyoruz.” (BB7)

Bazı belediye başkanlarının, aldıkları eğitim ve kişisel ilgilerinin bir sonucu olarak belediyelerinde iklim eylem planı hazırlık sürecini bizzat başlattıkları ve bu süreci aktif bir şekilde yönlendirdikleri görülmüştür. Katılımcıların özellikle uluslararası taahhütlere, Avrupa Yeşil Mutabakatı’na ve ulusal iklim politikalarına referans vermeleri, bu hazırlıkların çok düzeyli yönetim dinamiklerine dayandığını ortaya koymaktadır. Hazırlık sürecinin danışmanlık desteğiyle ve veriye dayalı olarak yürütülmesi, iklim eylem planlarının somut ve ölçülebilir hedefler içeren bir yol haritası olarak algılandığına işaret etmektedir. Kapasite geliştirme, teknik uzmanlık ve farklı aktörlerle iş birliği temelinde şekillenen iklim eylem planı hazırlığı, belediyelerin iklim değişikliğine yönelik kısa vadeli ve tepkisel uygulamalardan ziyade, uzun vadeli ve bütüncül stratejilere yönelme iradesinin somut bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Bu durum, başkanların bilgi birikimi ve motivasyonunun, yerel düzeyde iklim eylem planlarının hazırlanmasında ve sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşılmasında belirleyici bir rol oynadığını açık bir şekilde göstermektedir.

3.6.6. Katılımcı yönetim

İklim değişikliği ile mücadelenin etkin bir şekilde sürdürülmesi ve YİY’nin güçlendirilmesi, kentteki farklı aktörlerin sürece dâhil edilmesi ve karar alma süreçlerine katılımlarının sağlanmasıyla doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda, belediye başkanlarının katılımcı yönetim yaklaşımını benimseme eğilimleri dikkate değerdir.

“Orman Bölge Müdürlüğü ile ortaklaşa bu süreçleri yürütüyoruz. Birçok kurumla, birçok kuruluşla, birçok STK ile birlikte çalışıyoruz.” (BB6)

“Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ile deniz çöpleri, sahilin temizlenmesi ve temiz tutulması konusunda birkaç belediyenin de katılımıyla çeşitli toplantılar yaptık. Ayrıca temizlik konusunda İl Özel İdaresi ile iletişime geçtik. Buna istinaden il özel idaresindeki arkadaşlar da biraz daha üzerinde durmaya başladılar.” (BB1)

“Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ile sıfır atık konusunda iş birliğimiz var. İki hafta içerisinde de vahşi depolama tesislerinin bertaraf edilmesi ve bu alanlardaki çöplerin enerjiye dönüştürülmesi ile ilgili Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ile toplantı yapacağız. Aynı zamanda Devlet Su İşleri ile evsel atıkların temizlenmesi ve katı atık ile ilgili ortak bir girişimimiz var.” (BB7)

“Bizim kıraç bir yerimiz var ve yeşillendirilmesi gerekiyordu. Orman İşletmesi ile birlikte ağaçlandırmasını gerçekleştiriyoruz.” (BB3)

“Gerek Tarım Müdürlükleriyle, gerek Orman Müdürlükleriyle, gerek peyzaj alanındaki mimarlarımızla bu işin profesyonel eğitimini almış olan kişilerle etkileşim hâlinde süreçleri yürütüyoruz. Yani ben buraya çam ekeceğim, ben buraya zeytin dikeceğim, ben buraya şu ağacı değil bu işin erbabı olanlara danışıyoruz.” (BB8)

“...Esnaflara yönelik ziyaretler başlattık. Yapmayı planladığımız projelerimizi anlatıyoruz, onların fikir ve görüşlerini not ediyoruz. Diğer yandan ilçemizde bir turizm toplantısı yaptık. Karadeniz’deki bütün kurumsal tur şirketlerinin, İl Turizm Müdürlüğü’nün, ilçemizdeki yirmi yedi turistik tesisinin katılımı ile bir otelde çalıştay düzenledik. Kaymakamlığın önünde mahalle buluşmaları yaptık. Meydanda yaptığımız bu programda tek tek herkesin sorularını cevapladık. Önümüzdeki günlerde de vatandaşlar, sivil toplum kuruluşları, siyasi partiler ve kamu kuruluşlarından birer temsilciyi bir araya getirip Ben Olsam İlçe İçin Şunu Yapardım adlı etkinliği gerçekleştireceğim. Orada söz konusu temsilcilerin ilçe hakkındaki görüş ve önerileri, kayıt altına alınacak. Bunların içerisinde uygulanabilir olanları seçip, değerlendireceğiz. Bu sayede ilçedeki tüm aktörlerin fikirlerini ve görüşlerini alıp, katılımcı bir yönetim modeli uygulamaya gayret edeceğiz.” (BB5)

Belediye başkanlarının ifadeleri, çok aktörlü iş birliği ve katılımcı yönetim anlayışının giderek daha fazla benimsendiğine işaret etmektedir. Bu iş birliklerinde kamu kurumlarının ağırlıkta olduğu görülmektedir. Nitekim “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü”, “Orman Bölge Müdürlüğü”, “Tarım ve Orman Müdürlüğü”, “İl Özel İdaresi”, “Devlet Su İşleri”, “Kültür ve Turizm Müdürlüğü” gibi kurumlar ile yürütülen ortak faaliyetler, belediyelerin daha çok kurumsal düzeyde iş birliğine yöneldiğini göstermektedir. Diğer yandan esnaf, vatandaşlar, turizm sektörü ve sivil toplum temsilcileriyle toplantı, çalıştay ve mahalle buluşmaları gerçekleştirildiği ve bu etkinliklerde şeffaflık ile hesap verebilirliğin ön plana çıkarıldığı dikkat çekmektedir. Kapsam ve süreklilik açısından bazı sınırlılıklar barındırmasına rağmen söz konusu etkinlikler, yerel düzeyde katılımcı ve tabana dayalı bir yönetim modelini hayata geçirme çabasının

somut bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Bu süreçte belediye başkanlarının vizyonu ve iradesinin belirleyici bir rol oynadığı da vurgulanmalıdır.

3.6.7. Diğer belediyeler ile iş birliği

Kentlerdeki bazı hizmetler, özellikle küçük ölçekli belediyelerin tek başına üstesinden gelemeyeceği nitelikte olup, belirli bir ölçek ekonomisi gerektirmektedir. Bu süreçte belediye başkanlarının liderliği ve iş birliği geliştirme becerisi kritik bir öneme sahiptir.

“Maalesef atık yönetimi vahşi depolama üzerine kurulu. Bunun başka bir sistem ile bertaraf edilmesi konusunda da daha üst ölçekte hani diğer ilçe belediyeleri ile birlikte bir proje çalışması yürütmeye çalışıyoruz.” (BB4)

“Özellikle bu çevre kirliliği ile ilgili çöplerle ilgili diğer ilçe belediyeleri ile yakma tesisi olabilir, daha farklı bir depolama alanı olabilir veya başka şirketlere satma şeklinde bir çözüm bulma adına bugüne kadar 5-6 kez bir araya geldik.” (BB1)

“Katı çöp atığı, vahşi depolama ile devam etmekte. Bununla ilgili biz, enerjiye dönük bir projeyi hem başlattık hem de bu projenin içine girdik. Artık vahşi depolama değil de bu çöpleri ayrıştırıp daha sonra tekrar enerjiye dönüştürme anlamında [X ili] Büyükşehir Belediyesi ile protokol imzaladık. Bununla da inanıyorum ki hem orada bir enerji üretilecek hem de kötü bir durumdan, kötü bir kokudan, kötü bir gidişattan kurtulmuş olacağız.” (BB6)

“[Y ili] Büyükşehir Belediye Meclisinden ilçemizin çöplerinin alınması ile ilgili meclis kararı çıkarttık.” (BB2)

Katılımcıların ifadeleri, Artvin’deki diğer ilçe belediye başkanlarıyla iletişim içinde olduklarını ve bu iş birliği ihtiyacının, ölçek ekonomisi gerektiren ve çevre kirliliği boyutu da bulunan atık sorununu daha üst ölçekli bir yaklaşımla çözüme çabalarından kaynaklandığını göstermektedir. Bazı belediye başkanlarının ise kişisel girişimlerinin bir sonucu olarak atık yönetimi alanında büyükşehir belediyeleriyle iş birliği geliştirdikleri ve iş birliğini, protokol veya meclis kararıyla resmîyete kavuşturdukları tespit edilmiştir. Bu girişimlerin, vahşi depolamanın yol açtığı çevresel ve görsel kirliliğin giderilmesi ile katı atıklardan enerji üretilmesi gibi somut hedeflere dayandığı gözlemlenmektedir. Belediye başkanlarının öncülüğünde gerçekleştirilen ve operasyonel çözümler sunan söz konusu iş birliklerinin, sürdürülebilirlik perspektifine önemli katkılar sağladığı ve yerel yönetimlerin çevresel sorumluluklarını resmî belgelerle pekiştirdiği söylenebilir.

3.6.8. Ulusal birliklere ve uluslararası ağlara üyelik

İklim değişikliği ile mücadelede yerel yönetimlerin rolü ve önemi giderek artarken, belediyelerin ulusal birliklere ve uluslararası ağlara üyelikleri de bu mücadelenin tamamlayıcı bir unsuru hâline gelmiştir. Teknik bilgi ve deneyim paylaşımını mümkün kılmaları ve belediyelerin kurumsal kapasitelerini geliştirmeye katkı sunmaları, bu tür yapıların stratejik önemini artırmaktadır. Bu süreçlerin belediye başkanlarının vizyonu, stratejik bakış açısı ve yönetsel yetkinliği ile yakından ilişkili olduğu dikkate alınarak, birlik ve ağlara katılım da araştırmanın kapsamına dâhil edilmiştir.

“Üye olma hakkı biz belediye başkanlarının ve meclisin elinde. Üye olduğunuz kurumun, ilçenize ne fayda sağladığı konusunda iyi bir fizibilite yapmanız gerekiyor. Fayda yok ise orada bulunulmasına gerek de kalmıyor... Göreve geldiğimden beri, özellikle belediyeme faydası olmayan birliklerden ayrıldım. Ama örneğin, üyesi olduğumuz Türkiye Belediyeler Birliğinden ayrılabilirim ama bize ciddi bir faydası var. Benim personelime eğitim veriyor, benim personelimi adapte ediyor. Verdiğimin karşılığını alıyorum. Böyle bir durumda da orada kalırım.” (BB2)

“Biz öncelikle bu iklim değişikliği ile ilgili süreçlere başlamadan önce belki birinci veya ikinci meclisimizde bu dönem içerisinde [uluslararası ağa katılım sözleşmesi]’ni imzaladık. Bu bizim için önemliydi. Sözleşmenin vaatlerinden birinin [belirli bir süre] içerisinde eylem planının hazırlanması olması, bizim için çok iyi bir motivasyon kaynağı. Dolayısıyla biz de bir an önce onu yerine getirmeye çalışıyoruz şu anda.” (BB4)

“Kardeş kentlerimiz var. Şu an Gürcistan’dan kardeş kent bulma yönünde bir girişimimiz var.” (BB9)

Nitekim yapılan görüşmelerde, belediyelerin bu birliklere ve ağlara katılımı ya da bunlardan ayrılmalarında belediye başkanlarının yaklaşımlarının belirleyici bir rol oynadığı gözlemlenmiştir. Katılımcıların ifadeleri, birlik ve ağlara üyelik konusuna sembolik bir aidiyet değil, somut fayda ve işlevsellik üzerinden yaklaşıldığına işaret etmektedir. Diğer bir deyişle, belediye başkanlarının yaklaşımları, bu yapıların ilçeye sunduğu mevcut ve sağlayacağı potansiyel faydalar doğrultusunda şekillenmektedir. Bu durum, belediye başkanlarının stratejik ve faydacı bir yaklaşım benimsediklerini ortaya koymaktadır. Nitekim uluslararası ağlara üyelik, somut taahhütler aracılığıyla belediyelerin iklim eylem planı hazırlama süreçlerini hızlandıran bir mekanizma olarak öne çıkmaktadır. Saha araştırması kapsamında, belediye başkanlarının yalnızca ulusal birliklere ve uluslararası ağlara üye olmakla yetinmedikleri; aynı zamanda uluslararası iş birliği ve yerel-kültürel bağları güçlendiren kardeş kent ilişkilerini aktif

biçimde sürdürdükleri ve yeni kardeş kent ilişkileri kurma yönünde çeşitli girişimlerde buldukları da görülmüştür.

3.6.9. Ulusal ve uluslararası fonlardan yararlanma

Belediyelerin, iklim değişikliği ile mücadele ve sürdürülebilirlik temalı projeleri hayata geçirme süreçlerinde finansal kapasiteleri belirleyici bir etken olarak ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda ulusal ve uluslararası fon kaynakları, belediyeler için önemli fırsatlar ve destek mekanizmaları sunarak söz konusu alanlardaki projelerin gerçekleştirilmesine uygun bir zemin hazırlamaktadır.

“DOKAP’tan sera projesi için 1.500 m²’lik sera projesini hibe aldım. Şimdi yakın zamanda onun inşaatına başlıyoruz. Burada, gelecek yıl ilçemiz için çiçek üreteceğiz. Ürettiğimiz çiçeklerle de ilçemizi güzelleştireceğiz. Güzelleştirmenin yanı sıra yeşil altyapının özellikle yaz aylarında yaşanan aşırı sıcaklıkları dengeleme özelliğinden de faydalanmak istiyoruz.” (BB2)

“Afetlere ilişkin Avrupa Birliği projesi aldık. Horizon programı çerçevesinde 145.000 € değerinde bir hibe aldık. Bununla hem afet çalışıyoruz, hem de çay tarımının verdiği zararlarla birlikte daha yaşanabilir çevre açısından afetlerin ve risklerin azaltılması açısından böyle bir proje yürütüyoruz. Başka bir sürü başvurduğumuz projeler de var. Örneğin; buradaki mandalina yetiştiriciliği ve kurutması açısından bir başvurumuz var. Bütün uluslararası projelere bu bağlamda başvuru yapıyoruz ve süreçleri ilerletmeye çalışıyoruz.” (BB4)

“Uluslararası fonlara başvuruyoruz ama maalesef henüz fonlardan destek alamadık veya projelerimiz kabul edilmedi.” (BB7)

Belediye başkanlarının ifadeleri, iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik temalı projelerin hayata geçirilmesinde finansmanın kritik bir rol oynadığını ve bu ihtiyacın karşılanmasında ulusal ve uluslararası fonların önemini kavradıklarını göstermektedir. “Doğu Karadeniz Projesi” (DOKAP) ve Avrupa Birliği Horizon Programı gibi kaynaklardan sera yapımı, afet yönetimi ve tarımsal sürdürülebilirlik gibi projelerde kullanılmak üzere alınan hibelerle hem çevre kalitesinin artırılmasına hem de sosyal ve ekonomik faydalar üretilmesine odaklanılması, sürdürülebilirliğin bütüncül bir şekilde dikkate alındığını yansıtmaktadır. Öte yandan, bazı belediyelerin uluslararası fonlara yaptıkları başvurulardan henüz istedikleri sonuçları alamadıkları gözlemlenmektedir. Katılımcıların ifadelerinden hareketle ise ulusal birliklere ve uluslararası ağlara katılımı olduğu gibi, ulusal ve uluslararası fon kaynaklarından yararlanma konusunda da belediye başkanlarının sürece yön verdikleri çıkarımında bulunulabilir.

3.6.10. İdeal kent vizyonu

Belediye başkanlarının iklim eylemlerinin şekillenmesindeki etkisi, son olarak diğer başlıklara kıyasla daha kapsamlı bir perspektif sunan “ideal kent vizyonu” çerçevesinde ele alınmaktadır.

“Ben böyle araştırmayı seviyorum, güneşi yılda sadece birkaç ay iyi görebilen Almanya’da bile neredeyse enerjinin büyük bir bölümü güneş enerjisinden karşılanıyor. Benim aslında hayalim, ilçemizde herkesin çatılarında güneş enerji panellerinin kurulması ve kendi enerjilerini üretmesi... Bu şekilde bir şehrin, daha iklim dostu ve sürdürülebilir bir yer olacağına düşünüyorum.” (BB1)

“Yönetimin, o şehirde yaşayan kanaat önderleri, eski belediye başkanları, yöneticiler ve vatandaşlarla birlikte gerçekleştirilmesi yoluyla iklim dostu bir kent yapısına ulaşılabileceğine inanıyorum.” (BB5)

Katılımcıları ifadeleri, belediyelerin çevre ve sürdürülebilirlik odaklı faaliyetlerinin, belediye başkanlarının sahip olduğu ideal kent vizyonları ile büyük ölçüde örtüştüğünü göstermektedir. Özellikle yönetim sürecini kanaat önderleri, önceki yöneticiler ve vatandaşlarla birlikte yürütme vurgusu, katılımcı ve kapsayıcı bir yaklaşımın benimsendiğini ve iklim dostu kentsel yapının ancak yerel aktörlerin iş birliği ile inşa edilebileceğine dair inancı yansıttığı açısından son derece değerlidir. Diğer yandan belediye başkanlarının, ideal kent vizyonuna ulaşılmasında avantaj sağlayabilecek unsurları ön plana çıkardıkları gözlemlenmiştir.

“Önceki kuşağın SO₂ gazının ve izabe tesisinin çevre üzerindeki etkisini görmesi, yine bununla ilişkili olarak insanların çevre hasretinden dolayı her fırsatta köylere akın etmesi; bugün insanların çevreye daha farklı yaklaşmasına ve bu yöndeki faaliyetlere destek vermesine aracılık ediyor. Bence bu, ideal bir kent yapısına ulaşmada çok önemli bir niteliğe sahip.” (BB3)

“İlçemiz, yeşil alan kapasitesi ve eğitim olarak çok iyi bir seviyede. Hem doğa ile iç içe bulunulması hem de eğitime önem verilmesi dolayısıyla çocuklardan yaşlılara kadar tüm ilçe vatandaşlarımız çevrenin önemini farkındalar. Bunun yanı sıra sivil toplum kuruluşlarımız da çevre konusunda çok aktif. Bu karakteristik özelliklerin çevre dostu bir kente gidiş sürecinin kolaylaştıracağını düşünüyorum ben.” (BB7)

“İlçe halkımızın kültür ve çevre farkındalığının yüksek olması bizim için en önemli avantaj. Çünkü, yapılan eylemlerin, faaliyetlerin halk tarafından desteklenmesi hem işlerin yürütülmesi hem de bizim motivasyonumuz açısından çok değerli.” (BB2)

“Artvin milletvekilimiz Sayın Faruk ÇELİK, birçok bakanlıkta görev yapmış. Tarım Bakanlığı olsun, Çalışma Bakanlığı olsun birçok vilayette vekillik olsun donanımlı, tecrübeli bir vekil. Böyle bir vekille aynı çatı altında çalışmak bizim için büyük bir avantaj.” (BB6)

“Harekete geçmek için hâlen daha çok geç olmaması, bize önemli bir avantaj sunuyor. Hâlâ, çok fazla betona bulaşmamış bir coğrafyamız da var. Dolayısıyla en azından o coğrafyalarda iyi bir planlama ile yapılabilir.” (BB4)

Belediye başkanlarının ifadeleri, ideal kent vizyonuna ulaşmada kent sakinlerinin farkındalığı, çevresel koşullar, geçmiş deneyimler ve siyasi destek gibi bir dizi avantajın belirleyici bir nitelik taşıdığını ortaya koymaktır. Katılımcıların, özellikle vatandaşların yüksek farkındalık düzeyini önemli bir avantaj olarak sıkça vurguladıkları gözlemlenmiştir. Benzer şekilde milletvekilinin farklı bakanlık deneyimlerine sahip olması, yoğun yapılaşmaya uğramamış alanların ve yeterli yeşil alan kapasitesinin bulunması, eğitimin ön planda tutulması ve sivil toplumun aktif rol alması, ideal bir kentin inşa sürecini kolaylaştırıcı faktörler olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte belediye başkanları, ideal bir kent vizyonuna ulaşılmasını zorlaştıran bazı engellerin varlığına da dikkat çekmişlerdir.

“Belediyenin borçlu devralınması, bizim için önemli bir zorluk teşkil ediyor.” (BB5)

“Çevreye zarar veren bir faaliyete karşı çıktığımızda; solcular buna karşı ama sağ görüşlüler bunu yapmak istiyor şeklinde bir kutuplaşma oluyor. Çevre ile ilgili vatandaşı bilinçlendirerek, mahalle toplantıları yaparak bu işin sağının solunun olmadığını anlatıp ikna ediyoruz ama ister istemez bizi yavaşılatıyor.” (BB9)

Bu ifadeler, sürdürülebilirlik hedeflerini hayata geçirme ve ideal kent vizyonuna ulaşma süreçlerinde yapısal ve toplumsal engellerle karşılaşıldığına işaret etmektedir. Öncelikle belediyelerin borçlu devralınması, hizmet sunumunu ve projelerinin uygulanmasını zorlaştıran bir engel olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca çevreye duyarlı girişimlerin ideolojik algılar üzerinden tartışmalara konu olmasının, belediyeleri ek çaba ve ikna süreçlerine yönlendirdiği ve uygulamaların hayata geçirilme hızı ile etkinliği açısından olumsuz sonuçlar doğurduğu dile getirilmektedir. Söz konusu engellerin aşılmasında, mali kaynakların güçlendirilmesi ve toplumsal uzlaşmayı tesis edecek mekanizmaların oluşturulması önemli katkılar sağlayabilir.

Sonuç

Bu çalışmada, belediye başkanlarının iklim eylemlerini şekillendirmedeki rolleri, YİY bağlamında incelenmekte ve buradan hareketle ilgili literatüre çeşitli katkılar sunulmaktadır. YİY'nin teori ve uygulama boyutuyla ele alınması, çalışmanın Türkçe literatüre ilk katkısı teşkil etmektedir. İkinci olarak, diğer çalışmaların aksine örneklemin Türkiye'den ve antropojenik faaliyet açısından küçük ölçekli kentlerden biri seçilmesi, YİY'ye farklı bir perspektiften yaklaşılmasına olanak sağlamaktadır. Son olarak ise ilgili literatürdeki örneklerden ayrılarak mülakatların doğrudan belediye başkanları ile yapılması; tarihsel geçmişi, görev sahası ve hizmet yelpazesi yönleriyle iklim değişikliğinde ön plana çıkan belediyelerin faaliyetleri üzerinde bu aktörlerin etkisini analiz etmeye uygun bir zemin sunmaktadır.

Belirlenen çalışma amacı doğrultusunda, Artvin ili ilçelerinde (Ardanuç, Arhavi, Borçka, Hopa, Kemalpaşa, Merkez, Murgul, Şavşat ve Yusufeli) görev yapan dokuz belediye başkanı ile yarı yapılandırılmış mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Belediye başkanları ile yapılan görüşmeler sonucunda, bu aktörlerin çevreye bakış açıları ile iklim eylemlerinin şekillendirilmesindeki rolleri ve etkilerine ilişkin birtakım bulgulara ulaşılmıştır. Bunlardan ilki; belediye başkanlarının çocukluk ve gençlik dönemlerini geçirdikleri doğal ve sosyal ortamın, günümüzde çevreye yönelik sergiledikleri tutum ve davranışlar üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olduğudur. Buna paralel olarak eğitim ve mesleki geçmişlerinin de belediye başkanlarının çevre konusundaki düşüncelerini önemli ölçüde şekillendirdiği görülmüştür. Çevre konusunda ciddi oranda bir hassasiyete sahip olan belediye başkanlarının, iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik konularındaki teorik bilgilerinin genel olarak sınırlı olduğu ve bu konulardaki farkındalıklarının esas itibarıyla gündelik yaşam deneyimlerine dayandığına tanıklık edilmiştir.

Diğer yandan eğitim, katılım veya mesleki deneyim yoluyla bu alanlarda bilgi edinmiş belediye başkanlarının, iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik konularını daha bütünlüklü ve analitik bir biçimde değerlendirdikleri saptanmıştır. Bununla birlikte belediye başkanlarının, iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik temalı etkinliklerin hem düzenleyicisi hem de katılımcısı olma yönünde olumlu bir yaklaşım sergiledikleri gözlemlenmiştir. Ayrıca belediye başkanlarının, sürdürülebilirlik eksenli tutum ve davranışlarıyla belediye çalışanlarına rol model oldukları tespit edilmiştir. Sürdürülebilirliği kişisel olarak sahiplenen ve bu bağlamda örnek davranışlar sergileyen belediye başkanlarının, bu yaklaşımlarının bir yansıması olarak mevcut ya da planladıkları projelerin sürdürülebilir kalkınma amaçları ile büyük oranda uyumlu olduğu belirlenmiştir. Belediye başkanlarının söylemlerinden, faaliyetlerin genel olarak bir iklim eylem planı kapsamında

yürütülmediği; ancak aldıkları eğitim ve kişisel öncelikleri dolayısıyla bazı belediye başkanlarının iklim eylem planı hazırlığına giriştikleri anlaşılmaktadır.

İncelemeye konu olan bir diğer başlık kapsamında belediye başkanlarının, iklim eylemlerinin uygulanmasında kentteki diğer aktörlerle iş birliği yaptıkları ve söz konusu aktörler içerisinde kamu kurumlarının öne çıktığı görülmüştür. Ayrıca bazı belediye başkanlarının, yapılan iş ve işlemler çerçevesinde şeffaflık sağlama ve politika üretme süreçlerinde vatandaşlarının fikirlerine başvurma yoluna giderek katılımcılığı daha üst bir seviyeye taşıdığına tanık olunmuştur. Bunun yanı sıra ildeki en temel sorun olan atık konusu kapsamında belediye başkanlarının, diğer ilçelerdeki mevkidaşlarıyla ortak hareket ettikleri ve bu ortaklıklara “protokol” veya “meclis kararı”yla kurumsallık kazandırdıkları belirlenmiştir.

İklim eylemlerinin ayrılmaz bir parçası hâline gelen ulusal birliklere ve uluslararası ağlara katılma ya da onlardan ayrılma ile sürdürülebilirlik kapsamındaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde kritik bir değer taşıyan ulusal ve uluslararası fonlardan yararlanma konularında belediye başkanlarının tutumlarının belirleyici bir rol oynadığı gözlemlenmiştir. Ele alınan son başlık kapsamında ise belediyelerin iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik odaklı uygulamalarının, belediye başkanlarının kent vizyonları ile önemli ölçüde örtüştüğü saptanmıştır. Yapılan görüşmeler ve değerlendirmeler doğrultusunda, belediye başkanlarının doğup büyüdüğü doğal ve sosyal çevre ile eğitim ve mesleki geçmişlerinin çevreye yönelik bakış açılarını önemli ölçüde şekillendirdiği; kişisel özelliklerinin ise belediyelerin iklim değişikliği ve sürdürülebilirliğe ilişkin eylemleri ile bir bütün olarak YİY üzerinde belirleyici bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Etik Beyan: Bu çalışma etik kurul izni gerektiren bir çalışma olup gerekli izin Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu’ndan alınmıştır.

Yazar Katkı Beyanı: Yazarın katkı oranı % 100’dür.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

İntihal Beyanı: iThenticate yazılımıyla makalenin benzerlik taraması yapılmıştır.

Kaynakça

- Abbott, K. W. (2012). The transnational regime complex for climate change. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 30(4), 571-590.
<https://doi.org/10.1068/c11127>
- Ahmed, M., & Rahman, M. M. (2020). Local climate change governance and making climate resilient town: The role of local authorities. *Research and Reviews: Journal of Architectural Designing*, 2(1). <http://doi.org/10.5281/zenodo.3901378>
- Amen, M., Toly, N., McCarney, P., & Segbers, K. (2011). Sighting or slighting cities in international relations. In M. Amen, N. J. Toly, P. L. McCarney, & K. Segbers (Eds.), *Cities and global governance: New sites for international relations* (pp. 13-32). Ashgate.
- Andonova, L. B., Betsill, M. M., & Bulkeley, H. (2009). Transnational climate governance. *Global Environmental Politics*, 9(2), 52-73.
<https://doi.org/10.1162/glep.2009.9.2.52>
- Barichella, A. (2023). *Can cities, states and regions save our planet?: Transatlantic perspectives on multilevel climate governance*. Palgrave Macmillan.
- Beermann, J. (2017). *Urban cooperation and climate governance: How German and Indian cities join forces to tackle climate change*. Springer.
- Bulkeley, H. (2005). Reconfiguring environmental governance: Towards a politics of scales and networks. *Political Geography*, 24(8), 875-902.
<https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2005.07.002>
- Bulkeley, H., & Moser, S. C. (2007). Responding to climate change: Governance and social action beyond Kyoto. *Global Environmental Politics*, 7(2), 1-10.
<https://doi.org/10.1162/glep.2007.7.2.1>
- C40 & Arup (2015). *Climate action in megacities 3.0*.
<https://core.ac.uk/download/pdf/75783585.pdf>
- Chen, B., Shen, W., Newell, P., & Wang, Y. (2017). Local climate governance and policy innovation in China: A case study of a piloting emission trading scheme in Guangdong province. *Asian Journal of Political Science*, 25(3), 307-327.
<https://doi.org/10.1080/02185377.2017.1352524>
- Chen, K., & Lo, A. Y. (2021). Local climate change governance in China: An analysis of social network and cross-sector collaboration in capacity development. *Journal of Environmental Policy & Planning*, 23(1), 48-65.
<https://doi.org/10.1080/1523908X.2020.1798748>
- Chen, L. Y. (2017). How do experts engage in China's local climate governance? A case study of Guangdong Province. *Journal of Chinese Governance*, 2(4), 360-384.
<https://doi.org/10.1080/23812346.2017.1379646>

- Corfee-Morlot, J., Kamal-Chaoui, L., Donovan, M. G., Cochran, I., Robert, A., & Teasdale, P. J. (2009). *Cities, climate change and multilevel governance* (No. 14). OECD Publishing.
- de Oliveira, J. A. P. (2009). The implementation of climate change related policies at the subnational level: An analysis of three countries. *Habitat International*, 33(3), 253-259. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2008.10.006>
- Dietzel, A. (2019). *Global justice and climate governance: Bridging theory and practice*. Edinburgh University Press.
- Evers, A., & Schmid, V. (2025). Local climate governance: Towards more interactive practices and settings?. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 36, 113-124. <https://doi.org/10.1007/s11266-024-00698-9>
- Galletta, A. (2013). *Mastering the semi-structured interview and beyond: From research design to analysis and publication*. New York University Press.
- Giest, S., & Howlett, M. (2013). Comparative climate change governance: Lessons from European transnational municipal network management efforts. *Environmental Policy and Governance*, 23(6), 341-353. <https://doi.org/10.1002/eet.1628>
- Gordon, D. J. (2020). *Cities on the world stage: The politics of global urban climate governance*. Cambridge University Press.
- Guan, T., & Delman, J. (2017). Energy policy design and China's local climate governance: Energy efficiency and renewable energy policies in Hangzhou. *Journal of Chinese Governance*, 2(1), 68-90. <https://doi.org/10.1080/23812346.2017.1284430>
- Haupt, W., Laug, L., & Eckersley, P. (2025). Structure, agency and local climate governance: How do individual actors exploit local contexts to shape policymaking in smaller cities and towns?. *Regional Studies*, 59(1), 1-15. <https://doi.org/10.1080/00343404.2024.2354384>
- Hausknot, D., Haas, W., Hielscher, S., Schäfer, M., Leitner, M., Kunze, I., & Mandl, S. (2018). Investigating patterns of local climate governance: How low-carbon municipalities and intentional communities intervene in social practices. *Environmental Policy and Governance*, 28(6), 371-382. <https://doi.org/10.1002/eet.1804>
- Hickmann, T. (2016). *Rethinking authority in global climate governance: How transnational climate initiatives relate to the international climate regime*. Routledge.
- Hillmer-Pegram, K. C., Howe, P. D., Greenberg, H., & Yarnal, B. (2012). A geographic approach to facilitating local climate governance: From emissions

- inventories to mitigation planning. *Applied Geography*, 34, 76-85.
<https://doi.org/10.1016/j.apgeog.2011.11.001>
- Le Galès, P. (2002). *European cities: Social conflicts and governance*. Oxford University Press.
- Lervik, M., & Sutherland, C. (2017). Local climate governance in the Global South: The case of eThekweni Municipality and the Responsible Accommodation Campaign. *Environmental Policy and Governance*, 27(4), 325-335.
<https://doi.org/10.1002/eet.1757>
- Levin, K., Cashore, B., Bernstein, S., & Auld, G. (2012). Overcoming the tragedy of super wicked problems: Constraining our future selves to ameliorate global climate change. *Policy Sciences*, 45(2), 123-152. <https://doi.org/10.1007/s11077-012-9151-0>
- Li, X. (2021). China: Emerging low-carbon pioneers at city level. In R. K. W. Wurzel, M. S. Andersen, & P. Tobin (Eds.), *Climate governance across the globe: Pioneers, leaders and followers* (pp. 23-44). Routledge.
- McCarney, P. (2013). Cities and governance: Coming to terms with climate challenges. In J. Knieling, & W. L. Filho (Eds.), *Climate change governance* (pp. 85-103). Springer.
- Miao, B., & Li, Y. W. V. (2017). Local climate governance under the shadow of hierarchy: Evidence from China's Yangtze River Delta. *Urban Policy and research*, 35(3), 298-311. <https://doi.org/10.1080/08111146.2017.1289912>
- Morsch, A. (2011). *Profiling local climate change governance in the Southeastern United States*. Nicholas Institute for Environmental Policy Solutions.
- Musco, F., & van Staden, M. (2010). Conclusion. In M. van Staden, & F. Musco (Eds.), *Local governments and climate change: Sustainable energy planning and implementation in small and medium sized communities* (pp. 415-419). Springer.
- Naeku, M. J. (2020). Climate change governance: An analysis of the climate change legal regime in Kenya. *Environmental Law Review*, 22(3), 170-183.
<https://doi.org/10.1177/1461452920958398>
- Never, B. (2015). *Knowledge systems and change in climate governance: Comparing India and South Africa*. Routledge.
- Nguyen Long, L. A., & Krause, R. M. (2021). Managing policy-making in the local climate governance landscape: The role of network administrative organizations and member cities. *Public administration*, 99(1), 23-39.
<https://doi.org/10.1111/padm.12684>
- Pohlmann, A. (2011). *Local climate change governance*. <https://www.wiso.uni-hamburg.de/fachbereich-sowi/professuren/engels/archiv/working-papers/wps-no05.pdf>

- Rashidi, K., & Patt, A. (2018). Subsistence over symbolism: The role of transnational municipal networks on cities' climate policy innovation and adoption. *Mitigation and Adaptation Strategies for Global Change*, 23, 507-523. <https://doi.org/10.1007/s11027-017-9747-y>
- Rutland, T., & Aylett, A. (2008). The work of policy: actor networks, governmentality, and local action on climate change in Portland, Oregon. *Environment and Planning D: Society and Space*, 26(4), 627-646. <https://doi.org/10.1068/d6907>
- Schoenefeld, J. J. (2023). *The evaluation of polycentric climate governance*. Cambridge University Press.
- Schröder, C., & Walk, H. (2013). Local climate governance and the role of cooperatives. In J. Knieling, & W. L. Filho (Eds.), *Climate change governance* (pp. 105-118). Springer.
- Seah, S., & Martinus, M. (2021). *Gaps and opportunities in ASEAN's climate governance* (No. 5). ISEAS-Yusof Ishak Institute.
- Termeer, C., Dewulf, A., & Breeman, G. (2013). Governance of wicked climate adaptation problems. In J. Knieling, & W. L. Filho (Eds.), *Climate change governance* (pp. 27-39). Springer.
- United Nations (2015). *Paris Agreement*. https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf
- United Nations (2023). *Effective national to local governance for climate change mitigation and adaptation*. https://www.unpog.org/page/download.asp?tn=Board_TypeA&sn=613&folder=board&field=Imagenamel
- van Asselt, H., Huitema, D., & Jordan, A. (2018). Global climate governance after Paris: Setting the stage for experimentation?. In B. Turnheim, P. Kivimaa, & F. Berkhout (Eds.), *Innovating climate governance: Moving beyond experiments* (pp. 27-46). Cambridge University Press.
- Wagner, P. M., & Lima, V. (2024). The interests, ideas, and institutions shaping public participation in local climate change governance in Ireland. *Local Environment*, 29(9), 1170-1184. <https://doi.org/10.1080/13549839.2023.2284946>
- Wengraf, T. (2001). *Qualitative research interviewing*. SAGE Publications.
- Wilson, C. (2014). *Interview techniques for UX practitioners: A user-centered design method*. Morgan Kaufmann.
- Yıkıcı, A. (2023). Dijital ikiz şehir fenomeni: Dünyadan örnekler ve Türkiye'deki yönelimler. *Kent Akademisi*, 16(1), 138-163. <https://doi.org/10.35674/kent.1195553>

Yıkıcı, A. (2024). *İklim değişikliği ile mücadelede karbon nötr kent: Karbon Nötr Kentler Birliği örneği*. Nobel Bilimsel Eserler.

Zimmermann, M., Van Begin, G., & Cristóbal, I. V. (2010). The international local government climate roadmap. In M. van Staden, & F. Musco (Eds.), *Local governments and climate change: Sustainable energy planning and implementation in small and medium sized communities* (pp. 79-89). Springer.

Extended Abstract

The Role of Mayors in Local Climate Governance: The Case of Artvin's District Municipalities

Research Problem of the Study

Climate change continues to maintain its position on the agenda as one of the most significant environmental problems not only of today but also of the future. Achieving successful outcomes in combating this problem requires giving considerable importance to the diversification of both the arenas in which actions are implemented and the actors involved in these initiatives. The reflection of this perspective at the micro level, and the active and leading role assumed by local governments in climate actions, is conceptualized as local climate governance (LCG). Considering the scale of responsibility and the wide range of services provided, municipalities emerge as the most prominent actors among local governments. Whether mayors have a decisive influence on the process of shaping climate actions constitutes the research problem of this study.

Purpose and Significance of the Study

The study aims to reveal the role of mayors in shaping climate actions. The fact that the study introduces LCG into the Turkish literature in both its theoretical and practical dimensions, that its sample is selected from Türkiye and from one of the small-scale cities in terms of anthropogenic activities, and that it is designed based on semi-structured interviews conducted with mayors constitutes the study's original value and its significance for the literature.

Methodology

The study is based on semi-structured interviews with the mayors of the nine districts (Ardanuç, Arhavi, Borçka, Hopa, Kemalpaşa, Central (Merkez), Murgul, Şavşat, and Yusufeli) in Artvin. The semi-structured interview consists of twenty questions aimed at identifying the factors that shape the

mayors' views on the environment and their impact on the municipality's activities related to the environment and climate. Care was taken to ensure that the questions were balanced and open-ended to ensure the impartiality of the participants' responses. The interviews with the mayors lasted an average of 30 minutes. The hypothesis of this study, which is based on the semi-structured interview method, is that the profiles of the mayors have a decisive influence on climate protection measures. In the context of this hypothesis, the study identified ten thematic categories: "environmental perspective", "level of knowledge about climate change and sustainability", "personal approach and role model", "actions to achieve the sustainable development goals", "climate action plan", "participatory management", "cooperation with other municipalities", "membership in national associations and international networks", "use of national and international funds" and "ideal city vision". During the interviews, answers were sought to the following questions under these headings:

- Do the natural and social environment in which the mayors were born and raised, as well as their educational and professional background, have a decisive influence on the formation of their attitude towards the environment?
- Are the mayors aware of climate change and sustainability issues?
- Do mayors demonstrate attitudes and behaviors that can serve as role models for their communities and are in line with the principle of sustainability?
- Do mayors prioritize activities that are aligned with sustainable development goals?
- Do the mayors formulate their environmental and sustainability activities as part of a climate action plan?
- Do the mayors use a participatory governance model?
- Do the mayors cooperate with other municipalities, especially with their neighbors?
- Do the mayors consider membership of national associations and international networks to be useful?
- Do the mayors use national and international funds for projects related to climate protection and sustainability?

- Do the mayors' ideal city visions coincide with local policies and implemented projects?

Findings

As a result of the interviews with nine mayors working in the districts of Artvin Province (Ardanuç, Arhavi, Borçka, Hopa, Kemalpaşa, Central (Merkez), Murgul, Şavşat, and Yusufeli), certain findings were gained regarding the mayors' views on the environment and their role and influence in shaping climate change policies. The first is that the natural and social environment in which the mayors spent their childhood and youth has a decisive influence on their current attitudes and behaviors towards the environment. In parallel, it was found that the educational and professional background of the mayors also significantly influences their views on the environment. It was found that mayors who are highly sensitized to environmental issues generally have limited theoretical knowledge about climate change and sustainability, and that their awareness of these issues is primarily based on their everyday experiences. On the other hand, mayors who have acquired knowledge in these areas through education, participation, or professional experience were found to evaluate climate change and sustainability issues more comprehensively and analytically. In addition, mayors were found to show a positive attitude towards organizing and participating in events related to climate change and sustainability. Furthermore, mayors were found to serve as role models for municipal employees with their sustainability-oriented attitudes and behaviors. Mayors with a personal commitment to sustainability and exemplary behavior were found to have projects that are broadly aligned with the Sustainable Development Goals and reflect their approach. While these projects are not usually implemented as part of a climate action plan, it is understood that some mayors have initiated the development of a climate action plan as a result of the training they have received and their personal priorities.

Within the scope of another topic examined, it was observed that mayors cooperate with other actors in the city in the implementation of climate actions, and that public institutions stand out among these actors. In addition, some mayors were seen to have taken participation to a higher level by ensuring transparency in their work and processes and consulting their citizens in policy-making. Furthermore, it was determined that mayors have collaborated with their counterparts in other districts on the issue of waste, which is the most fundamental problem in the province, and have institutionalized these collaborations through protocols or council decisions. It has been observed that the attitudes of mayors play a decisive role in participating in or withdrawing from national alliances and international networks, which have become an integral part of climate action, and in

benefiting from national and international funds, which are critical to the implementation of such actions. Within the scope of the final topic examined, it was found that municipalities' climate change and sustainability-focused practices align significantly with mayors' visions for their cities.

Conclusion

Based on the interviews conducted and the evaluations made, it has been concluded that the natural and social environments in which mayors were born and raised, as well as their educational and professional backgrounds, significantly shape their perspectives on environmental issues; whereas their personal characteristics play a decisive role in municipalities' actions related to climate change and sustainability, as well as in LCG as a whole.